



สารการเรียนรู้พุทธประวัติ

กลุ่มสารการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม

ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น

ความสำคัญรายสาระการเรียนรู้พุทธประวัติ

สารการเรียนรู้พุทธประวัติ เป็นวิชาที่มุ่งให้ผู้เรียนได้ทราบประวัติของพระพุทธเจ้า ซึ่งเป็นบุคคลที่มีอยู่จริงในประวัติศาสตร์ของมวลมนุษย การทราบภูมิหลัง ความเป็นมาของพระพุทธเจ้าจะทำให้เกิดศรัทธาปสาทยอมรับนับถือพระพุทธเจ้าอย่างถูกต้องที่สำคัญเมื่อได้ทราบพระจริยาวัตรของพระพุทธองค์แล้ว จะทำให้ได้แบบแผนที่ดีงามในการดำเนินชีวิตและมีฉันทะในการปฏิบัติตามคำสอนของพระพุทธองค์มากขึ้น

อนุพุทธประวัติ กล่าวถึงประวัติของพระมหาสาวก ๘๐ องค์ หรือที่เรียกว่า อสีติมหาสาวก กล่าวโดยย่อเพื่อให้ทราบว่าแต่ละองค์มีชาติภูมิที่ไหน บิดามารดาชื่ออะไร เหตุใดจึงได้เข้ามาบวชในพระพุทธศาสนา บวชด้วยวิธีใด มีใครเป็นอุปัชฌาย์ บรรลุมรรคผลเพราะธรรมเทศนาชื่ออะไร และปฏิบัติอย่างไร ได้ทำประโยชน์อะไรบ้าง ได้รับการยกย่องให้เป็นเอตทัคคะด้านใด และบริณิพพานที่ไหน

พุทธานุพุทธประวัติ กล่าวถึงพระพุทธจริยาวัตรและประวัติพระพุทสาวก-สาวิกา ที่สำคัญโดยเน้นให้เห็นถึงข้อปฏิบัติที่ก่อให้เกิดความเสื่อมใสแก่อนุชน ที่สำคัญได้บูรณาการพุทธประวัติและอนุพุทธประวัติให้มีความกลมกลืนกันให้ผู้เรียนเห็นภาพรวมในประวัติของพระพุทธเจ้าและพุทสาวก-สาวิกา

ศาสนพิธี เป็นส่วนหนึ่งในสารการเรียนรู้พุทธประวัติ เป็นวิชาที่กล่าวถึงพิธีกรรมหรือระเบียบแบบแผนที่จะพึงปฏิบัติในทางศาสนา ซึ่งนอกจากจะสื่อความหมายไปถึงหลักจริยธรรมในศาสนาแล้ว ยังเป็นพิธีกรรมที่ทำให้พุทธศาสนิกชนมีระเบียบแบบแผนที่ดีงามและเมื่อปฏิบัติได้ถูกต้องตามระเบียบแบบแผนแล้วก็นับว่าบุคคลกลุ่มคน สังคมนั้นๆ มีความเจริญ มีระเบียบแบบแผนเป็นเอกลักษณ์อันโดดเด่น กลายเป็นอารยธรรมทางศาสนาที่งดงามเป็นที่ชื่นชมของผู้รู้ทั่วไป

สารการเรียนรู้พุทธประวัติ เป็นสารการเรียนรู้เพิ่มเติม กลุ่มสารการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ที่จะทำให้นักเรียนมีความรู้ความเข้าใจในการปฏิบัติตนตามแนวพุทธประวัติ อนุพุทธประวัติ พุทธานุพุทธประวัติ และศาสนพิธี จนเกิดเป็นนิสัยและนำไปใช้ประโยชน์ในงานสังคมกรรมและกิจของสงฆ์ ทำให้นักเรียนได้ฝึกอบรมตนเองทั้งกาย วาจา และใจ ให้เรียบร้อยตลอดถึงเป็นผู้มีวัตรปฏิบัติดีมีการสำรวมอันควรแก่ฐานานุกรม

ธรรมชาติหรือลักษณะเฉพาะของสารการเรียนรู้พุทธประวัติ

กลุ่มสารการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ว่าด้วยการอยู่ร่วมกันในสังคม ที่มีความเชื่อมสัมพันธ์กัน และมีความแตกต่างกันอย่างหลากหลาย เพื่อช่วยให้สามารถปรับตนเองกับบริบทสภาพแวดล้อม เป็นพลเมืองดี มีความรับผิดชอบ มีความรู้ ทักษะ คุณธรรมจริยธรรม และค่านิยมที่เหมาะสม

สารการเรียนรู้พุทธประวัติ มีแนวคิดพื้นฐานเกี่ยวกับหลักปฏิบัติของพระพุทธเจ้าในการดำเนินชีวิต การนำหลักปฏิบัติของพระพุทธเจ้าไปเป็นแนวปฏิบัติในการพัฒนาตนเองและการอยู่ร่วมกันอย่างสันติสุขนั้น จัดได้ว่าเป็นผู้กระทำความดี มีค่านิยมที่ดีงาม พัฒนาตนเองอยู่เสมอ รวมทั้งบำเพ็ญประโยชน์ต่อสังคมและส่วนรวม



ดังนั้น สารการเรียนรู้พุทธประวัติ จึงมีลักษณะเฉพาะที่มุ่งเน้นให้นักเรียนมีความรู้เกี่ยวกับประวัติของ พระพุทธเจ้า ประวัติของพระสาวก-สาวิกา และศาสนพิธี ให้มีค่านิยมที่ดีงามและมีศรัทธาที่ถูกต้องใน พระพุทธศาสนาสามารถนำไปประยุกต์ใช้ในการดำเนินชีวิต

วิสัยทัศน์สารการเรียนรู้พุทธประวัติ

นักเรียนเป็นผู้มีความรู้ ทักษะ กระบวนการ คุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมตามหลักสูตรการศึกษา พระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา เข้าใจในประวัติของพระพุทธเจ้า ประวัติของพระสาวก-สาวิกา และศาสนพิธี สามารถถ่ายทอดความคิดและแนวปฏิบัติไปยังสังคมได้อย่างสร้างสรรค์

พันธกิจสารการเรียนรู้พุทธประวัติ

สารการเรียนรู้พุทธประวัตินี้ เป็นการศึกษาที่มุ่งให้พระภิกษุสามเณรพัฒนาตนเองประพฤติปฏิบัติตาม แนวปฏิบัติของพระพุทธองค์ เป็นศาสนทายาทที่ดีและนำความรู้จากการศึกษาไปพัฒนาศาสนา สังคม โดยมุ่ง ปลุกฝังให้พระภิกษุสามเณรมีคุณลักษณะดังต่อไปนี้

๑. มุ่งให้นักเรียนเห็นคุณค่าของวิชาพุทธประวัติและยินดีที่จะปฏิบัติตามในฐานะเป็นศาสนทายาท
๒. มุ่งให้นักเรียนสามารถเผยแผ่พุทธประวัติที่เหมาะสมกับสภาพปัญหาของบุคคลและสังคม
๓. มุ่งให้นักเรียนเกิดความรู้ความเข้าใจในประวัติของพระพุทธเจ้าอย่างแท้จริง
๔. มุ่งให้นักเรียนเกิดความรู้ความเข้าใจและความเคารพเลื่อมใสในพระรัตนตรัย

เป้าหมายหรือความคาดหวังของสารการเรียนรู้พุทธประวัติ

การจัดการเรียนการสอนสารการเรียนรู้พุทธประวัติ เป็นส่วนหนึ่งในกลุ่มสารการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. ๒๕๕๑ มีความคาดหวังว่า เมื่อนักเรียน เรียนสารการเรียนรู้พุทธประวัติอย่างต่อเนื่องตั้งแต่ชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นและตอนปลายแล้ว นักเรียนจะมีเจตคติ ที่ดีต่อสารการเรียนรู้พุทธประวัติดังนี้

๑. สามารถใช้เป็นหลักปฏิบัติตามแนวทางของวิชาพุทธประวัติ เพื่อแสวงหาความรู้ในการประพฤติ ปฏิบัติตนสำหรับการดำเนินชีวิตแห่งความเป็นสมณสาธุ
๒. เพื่อการศึกษาต่อในระดับสูงขึ้น
๓. เข้าใจในความหมายและแนวปฏิบัติอันหลากหลายวิชาพุทธประวัติ
๔. สามารถถ่ายทอดความคิดและแนวปฏิบัติไปสู่สังคมไทยได้อย่างสร้างสรรค์

คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของสารการเรียนรู้พุทธประวัติ

๑. นักเรียนมีความรู้ความเข้าใจและความเคารพเลื่อมใสในพระรัตนตรัย
๒. นักเรียนเห็นคุณค่าของวิชาพุทธประวัติ และยินดีปฏิบัติตามในฐานะเป็นศาสนทายาท
๓. นักเรียนสามารถเผยแผ่หลักธรรมที่เหมาะสมกับสภาพและปัญหาของบุคคล สังคมและ



ประเทศไทย

๔. นักเรียนมีความรู้ความเข้าใจในหลักธรรมชั้นปัญญาภูมิ
๕. นักเรียนเห็นคุณค่าของพระพุทธศาสนา และธำรงรักษาไว้ในฐานะเป็นศาสนาประจำชาติ เป็นบ่อเกิดวัฒนธรรมไทย เป็นมรดกอันสำคัญยิ่งของชาติ
๖. นักเรียนมีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. ๒๕๕๑ และหลักสูตรการศึกษาพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา พ.ศ. ๒๕๕๘

สาระและมาตรฐานการเรียนรู้พุทธประวัติ

สาระที่ ๑ พระพุทธศาสนา

มาตรฐาน ส ๑.๒ เข้าใจตระหนักและปฏิบัติตนเป็นพุทธศาสนิกชนที่ดีและธำรงรักษาพระพุทธศาสนา

คุณภาพผู้เรียน

สารการเรียนรู้พุทธประวัติเป็นส่วนหนึ่งของกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม เป็นสาระการเรียนรู้เพิ่มเติม ที่ให้นักเรียนในโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา ต้องศึกษาตั้งแต่ระดับ ๒ ถึง ระดับ ๓ มุ่งเน้นให้นักเรียนได้ศึกษาวิชาพุทธประวัติ อนุพุทธประวัติ พุทธานุพุทธประวัติ และศาสนพิธี เพื่อให้เกิดความรู้ ทักษะ และกระบวนการในฐานะเป็นหลักปฏิบัติในทางพระพุทธศาสนา

จบชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๓ (ระดับ ๒) นักเรียนจะมีคุณภาพ ดังนี้

- มีความรู้ ความเข้าใจในประวัติความสำคัญของศาสนา หลักธรรมทางพระพุทธศาสนา มีศรัทธาที่ถูกต้องในหลักธรรมทางพระพุทธศาสนา มีความยึดมั่น และปฏิบัติตนตามหลักธรรมของพระพุทธศาสนาสามารถนำหลักธรรมทางพระพุทธศาสนาไปประยุกต์ใช้แก้ปัญหาในการดำเนินชีวิต
- มีการพัฒนาตนเป็นพลเมืองที่ดี มีคุณธรรม จริยธรรม ปฏิบัติตนตามหลักธรรมของพระพุทธศาสนา มีค่านิยมอันพึงประสงค์ สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นและอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข รวมทั้งมีศักยภาพเพื่อการศึกษาต่อในชั้นสูงตามความประสงค์
- มีจิตสำนึกในการใช้หลักธรรมเพื่อส่งเสริมความสงบสุขในสังคมสามารถนำหลักธรรมไปใช้ในการแก้ปัญหาสังคมตลอดถึงปฏิบัติธรรมเพื่อความพ้นทุกข์
- ได้เรียนรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับประวัติพระสาวกที่สำคัญและหลักพุทธประวัติเพื่อการพัฒนาชีวิต
- มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับศาสนาสมัยก่อนพุทธกาล สมัยพุทธกาล และสมัยหลังพุทธกาล
- มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับประวัติพุทธศาสนาในประเทศต่างๆ
- มีศรัทธามั่นคงในพระพุทธประวัติ และสามารถดำรงตนอย่างถูกต้องเหมาะสมตามหลักพุทธประวัติทางพระพุทธศาสนา



- เกิดความมั่นใจในการดำเนินชีวิตประจำวันและสามารถปรับตัวเข้ากับสภาพแวดล้อมทางสังคมได้อย่างถูกต้องเหมาะสม

ตัวชี้วัด/ผลการเรียนรู้ และสาระการเรียนรู้แกนกลาง

สาระที่ ๑ พระพุทธศาสนา

มาตรฐาน ส ๑.๒ เข้าใจตระหนักและปฏิบัติตนเป็นพุทธศาสนิกชนที่ดีและดำรงรักษาพระพุทธศาสนา

ชั้น	ตัวชี้วัด/ผลการเรียนรู้	สาระการเรียนรู้แกนกลาง
ม.๑	ม.๑/๑ รู้และเข้าใจพุทธประวัติบทที่ ๑ ชมพุทธรูปและประชาชน	พุทธประวัติบทที่ ๑ ชุมพุทธรูปและประชาชน - อาณาจักรต่างๆ - วรรณะ ๔ - ความคิดเห็น - ลัทธิพื้นเมือง - สรุปชื่อแคว้นและชื่อเมืองหลวงในครั้งพุทธกาล
	ม.๑/๒ รู้และเข้าใจพุทธประวัติบทที่ ๒ สักกชนบทและศากยวงศ์	พุทธประวัติบทที่ ๒ สักกชนบทและศากยวงศ์ - วิธีการปกครอง - ศากยวงศ์
	ม.๑/๓ รู้และเข้าใจพุทธประวัติบทที่ ๓ พระศาสดาประสูติ	พุทธประวัติบทที่ ๓ พระศาสดาประสูติ - เหตุที่ประสูติที่ลุมพินีวัน - อภินิหารของพระมหาบุรุษ - อสิตดาบสเข้าเฝ้า - ขนานพระนาม



ชั้น	ตัวชี้วัด/ผลการเรียนรู้	สาระการเรียนรู้แกนกลาง
		- พระมารดาทิวกศ - ได้ปฐมฌานในวันแรกนาขวัญ - ศึกษาศิลปวิทยา - อภิเษกสมรส - พระประยูรญาติ
	ม.๑/๔ รู้และเข้าใจพุทธประวัติบทที่ ๔ เสด็จออกบรรพชา	พุทธประวัติบทที่ ๔ เสด็จออกบรรพชา - ปัญจวัคคีย์ออกบวช
	ม.๑/๕ รู้และเข้าใจพุทธประวัติบทที่ ๕ ตรัสรู้	พุทธประวัติบทที่ ๕ ตรัสรู้ - ทรงศึกษาลัทธิของสองดาบส - ทรงบำเพ็ญทุกรกิริยา - อุปมา ๓ ข้อ - ปัญจวัคคีย์หลักหนี - ตรัสรู้ - เหตุการณ์จวนจะตรัสรู้ - ทรงชนะพญามาร
	ม.๑/๖ รู้และเข้าใจพุทธประวัติบทที่ ๖ ปฐมเทศนาและปฐมสาวก	พุทธประวัติบทที่ ๖ ปฐมเทศนาและปฐมสาวก - บุคคลที่เปรียบด้วยดอกบัว ๔ เหล่า - โปรดปัญจวัคคีย์ - ทรงแสดงปฐมเทศนา - ปฐมสาวก - ทรงแสดงอนัตตลักขณสูตร
	ม.๑/๗ รู้และเข้าใจเหตุเกิด และประเภทศาสนพิธี	เหตุเกิดและประเภทศาสนพิธี - เหตุเกิดศาสนพิธี - ประเภทของศาสนพิธี
	ม.๑/๘ รู้และเข้าใจศาสนพิธีหมวดที่ ๑ กุศลพิธี	ศาสนพิธีหมวดที่ ๑ กุศลพิธี ๑. พิธีแสดงตนเป็นพุทธมามกะ - เหตุผลและโอกาสในการแสดงตนเป็นพุทธมามกะ - ระเบียบพิธีในการแสดงตนเป็นพุทธมามกะ ๒. พิธีรักษาศูโบสถศีล ๓. พิธีเวียนเทียนในวันสำคัญทางพระพุทธศาสนา
	ม.๑/๙ รู้และเข้าใจศาสนพิธีหมวดที่ ๒ บุญพิธี	ศาสนพิธีหมวดที่ ๒ บุญพิธี - การประกอบพิธีทำบุญงานมงคล - วิธีการจัดและถวายข้าวบูชาพระพุท



ชั้น	ตัวชี้วัด/ผลการเรียนรู้	สาระการเรียนรู้แกนกลาง
		- การประกอบพิธีทำบุญงานอวมงคล
ม.๒	ม.๒/๑ อธิบายพุทธประวัติบทที่ ๗ ส่งพระสาวกไปประกาศพระศาสนา	พุทธประวัติบทที่ ๗ ส่งพระสาวกไปประกาศพระศาสนา - ยสกุลบุตรออกบวช - บิดามารดาออกติดตาม - ยสกุลบุตรสำเร็จเป็นพระอรหันต์ - อุบาสิกาผู้แรก - สหายพระยสะ - ประทานอุปสมบทไตรสรณคมน์ - โปรดภัททวัคคีย์ - โปรดชฎิลสามพี่น้อง
	ม.๒/๒ อธิบายพุทธประวัติบทที่ ๘ เสด็จกรุงราชคฤห์ แคว้นมคธ	พุทธประวัติบทที่ ๘ เสด็จกรุงราชคฤห์ แคว้นมคธ - โปรดพระเจ้าพิมพิสาร - ความปรารถนาของพระเจ้าพิมพิสาร ๕ ประการ - พระอัครสาวกออกบวช
	ม.๒/๓ อธิบายพุทธประวัติบทที่ ๙ ทรงบำเพ็ญพุทธกิจในมคธชนบท	พุทธประวัติบทที่ ๙ ทรงบำเพ็ญพุทธกิจในมคธชนบท - ประทานอุปสมบทแก่พระมหากัสสปะ - มหาจาตุรงคสันนิบาต - ใจความในโอวาทปาติโมกข์ - ทรงอนุญาตเสนาสนะ - ทรงแสดงวิธีทำพุทฺพเปตพลี - ทรงมอบให้สงฆ์เป็นใหญ่ในการให้อุปสมบทในการให้อุปสมบท - โปรดสังคาลมานพ - มูลเหตุทำเทวตพลี
	ม.๒/๔ อธิบายพุทธประวัติบทที่ ๑๐ เสด็จสักกชนบท	พุทธประวัติบทที่ ๑๐ เสด็จสักกชนบท - เสด็จจนครกบิลพัสดุ์ - ทรงแสดงพุทธปาฏิหาริย์ - โปรดพุทธบิดา - โปรดพระนางพิมพา - ราหุลกุมารบรรพชา
	ม.๒/๕ อธิบายพุทธประวัติบทที่ ๑๑ เสด็จโกศลชนบท	พุทธประวัติบทที่ ๑๑ เสด็จโกศลชนบท - อนาถปิณฑิเศรษฐีสร้างเขตวันมหาวิหาร
	ม.๒/๖ อธิบายพุทธประวัติบทที่ ๑๒	พุทธประวัติบทที่ ๑๒ ทรงปลงอายุสังขาร



ชั้น	ตัวชี้วัด/ผลการเรียนรู้	สาระการเรียนรู้แกนกลาง
	ทรงปลงอายุสังขาร	- เหตุแผ่นดินไหว ๘ ประการ - สถานที่ทรงทำนิมิตโอภาส ๑๖ ตำบล - ประทานพระโอวาทแก่พระภิกษุสงฆ์ - ทรงพระประสูติ - ตรัสถึงทานนายจุนทะ - เสด็จกรุงกุสินารา - ทรงปรารภสักการบูชา - ทรงแสดงความเป็นไปแห่งเทวดา - สังเวชนียสถาน ๔ ตำบล - อาการที่ภิกษุจะพึงปฏิบัติในสตรี - วิธีปฏิบัติในพระพุทธรูป - อุบายบุคคล ๔ - ประทานโอวาทแก่พระอานนท์ - ตรัสสรรเสริญพระอานนท์ - ตรัสเรื่องเมืองกุสินารา - ตรัสให้แจ้งข่าวการปรินิพพานแก่ภัณฑกรัณฐิ - โปรดสุภททปริพาชก - ประทานโอวาทแก่ภิกษุสงฆ์ - ปัจฉิมโอวาท - ปรีนิพพาน - ผู้แสดงสังเวคกถา
	ม.๒/๗ อธิบายพุทธประวัติบทที่ ๑๓ ถวายพระเพลิงพระพุทธรูป	พุทธประวัติบทที่ ๑๓ ถวายพระเพลิงพระพุทธรูป - แบ่งพระบรมสารีริกธาตุ - ประเพณีแห่งพระสถูปเจดีย์ - การทำสังคายนา
	ม.๒/๘ อธิบายศาสนพิธีหมวดที่ ๓ ทานพิธี	ศาสนพิธีหมวดที่ ๓ ทานพิธี - ทานแบ่งตามกาลเวลาที่ถวายมี ๒ อย่าง - การถวายทาน ๒ อย่าง - คำถวายสังฆทาน (ประเภททั่วไป) - คำถวายสังฆทาน (ประเภทตักกัต อุทิศผู้ตาย)
	ม.๒/๙ อธิบายศาสนพิธีหมวดที่ ๔ ปิณฑกพิธี	ศาสนพิธีหมวดที่ ๔ ปิณฑกพิธี ๑. วิธีแสดงความเคารพ ๒. วิธีประเคนของพระ



ชั้น	ตัวชี้วัด/ผลการเรียนรู้	สาระการเรียนรู้แกนกลาง
		๓. วิธีทำหนังสืออาราธนาและทำใบพิจารณาถวายปัจจัย - ตัวอย่างฎีกาอาราธนา - ตัวอย่างใบพิจารณาถวายปัจจัย ๔. วิธีอาราธนาศีล อาราธนาพระปริตร และอาราธนาธรรม - วิธีอาราธนา - หลักการอาราธนา - คำอาราธนาศีล ๕ - คำอาราธนาพระปริตร - คำอาราธนาธรรม ๕. วิธีกรวดน้ำ - คำกรวดน้ำแบบสั้น
ม.๓	ม.๓/๑ วิเคราะห์อนุพุทธประวัติในส่วนประวัติของพระมหาสาวกผู้ได้รับเอตทัคคะ ๔๑ องค์	ประวัติของพระมหาสาวกผู้ได้รับเอตทัคคะ ๔๑ องค์ - พระอัญญาโกณฑัญญะ - พระสารีบุตรเถระ - พระโมคคัลลานเถระ - พระมหากัสสปเถระ - พระอนนรุทธเถระ - พระภัททิยเถระ - พระลูกณฏฐภัททิยเถระ - พระปิณโฑลภารทวาชเถระ - พระปัญณณันตานียบุตรเถระ - พระมหากัจจายนเถระ - พระจูฬปันถกเถระ - พระมหาปันถกเถระ - พระสุภูติเถระ - พระขทิวรณิยเรวตเถระ - พระกังขาเรวตเถระ - พระโสณโกฬวิสิเถระ - พระโสณกุฏิกัณณเถระ - พระสีวลีเถระ - พระวักกเถระ - พระราหุลเถระ - พระรฐบาลเถระ



ชั้น	ตัวชี้วัด/ผลการเรียนรู้	สารการเรียนรู้แกนกลาง
		- พระโกณฑธานเถระ - พระวังคีส์เถระ - พระอุปเสนเถระ - พระทัฬหฬัลลบุตรเถระ - พระปิลินทวัจฉเถระ - พระพาหิยทารุจิริยเถระ - พระกุมารกัสสปเถระ - พระมหาโกฏิฐิตเถระ - พระอานนทเถระ - พระอุรุเวลากัสสปเถระ - พระกาฬุทายีเถระ - พระพากุลเถระ - พระโสภิตเถระ - พระอุบาลีเถระ - พระนันทกเถระ - พระนันทเถระ - พระมหากัปปินเถระ - พระสาครเถระ - พระราธเถระ - พระโมฆราชเถระ
	ม.๓/๒ วิเคราะห์ศาสนพิธีหมวดที่ ๑ กุศลพิธี	ศาสนพิธีหมวดที่ ๑ กุศลพิธี - พิธีเข้าพรรษา - พิธีถือนิสสัย - พิธีทำสามัคคีธรรม - พิธีทำวัตรสวดมนต์ - พิธีกรรมวันธรรมสวนะ - พิธีทำสังฆอุโบสถ - พิธีออกพรรษา
	ม.๓/๓ วิเคราะห์ศาสนพิธีหมวดที่ ๒ บุญพิธี	ศาสนพิธีหมวดที่ ๒ บุญพิธี - พิธีทำบุญตักบาตรเทโวโรหณะ - พิธีเจริญพระพุทธมนต์ - พิธีสวดพระพุทธรูป - พิธีสวดพระอภิธรรม



ชั้น	ตัวชี้วัด/ผลการเรียนรู้	สาระการเรียนรู้แกนกลาง
		- พิธีสวดมาติกา - พิธีสวดแจง - พิธีสวดถวายพระพร - พิธีอนุโมทนากรรมต่างๆ - พิธีแสดงพระธรรมเทศนา

หมายเหตุ : ระดับเป้าหมายตัวชี้วัด/ผลการเรียนรู้
รู้ - จำ - เข้าใจ - อธิบาย - วิเคราะห์ - สังเคราะห์ - ประเมินค่า

โครงสร้างหลักสูตรการศึกษาพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา
สารการเรียนรู้พุทธประวัติ ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น

สาระ	ชั้น	ชื่อสาระ	รหัสสาระ	หน่วยกิต	จำนวนชั่วโมง			ภาคเรียน
					สัปดาห์	ภาคเรียน	ปี	
เพิ่มเติม	ม.๑	พุทธประวัติ	ส๒๑๒๒๑	๑.๐	๒	๔๐	๘๐	ภาคเรียนที่ ๑
	ม.๑	พุทธประวัติ	ส๒๑๒๒๒	๑.๐	๒	๔๐	๘๐	ภาคเรียนที่ ๒
	ม.๒	พุทธประวัติ	ส๒๒๒๒๓	๑.๐	๒	๔๐	๘๐	ภาคเรียนที่ ๑
	ม.๒	พุทธประวัติ	ส๒๒๒๒๔	๑.๐	๒	๔๐	๘๐	ภาคเรียนที่ ๒
	ม.๓	พุทธประวัติ	ส๒๓๒๒๕	๑.๐	๒	๔๐	๘๐	ภาคเรียนที่ ๑
	ม.๓	พุทธประวัติ	ส๒๓๒๒๖	๑.๐	๒	๔๐	๘๐	ภาคเรียนที่ ๒

คำอธิบายรายสารการเรียนรู้พุทธประวัติ

รหัสสาระ ส๒๑๒๒๑ กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม
เวลา ๒ ชั่วโมง/สัปดาห์ จำนวน ๑.๐ หน่วยกิต ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑ ภาคเรียนที่ ๑

ศึกษาความสำคัญของพุทธประวัติในเรื่อง อาณาจักรต่างๆ วรรณะ ๔ ความคิดเห็น ลัทธิพื้นเมือง สรุปชื่อแคว้นและชื่อเมืองหลวงในครั้งพุทธกาล วิธีการปกครอง ศาถยวงศ์ เหตุที่ประสูติที่ลุมพินีวัน อภินิหารของพระมหาบุรุษ อสิตดาบสเข้าเฝ้า ขนานพระนาม พระมารดาทิวกต ได้ปฐมฌานในวันแรกนาขวัญ ศึกษาศิลปวิทยา อภิเชกสมรส พระประยูรญาติ



ศึกษาความสำคัญของเหตุเกิดศาสนพิธี ประเภทของศาสนพิธี พิธีแสดงตนเป็นพุทธมามกะ เหตุผลและโอกาสในการแสดงตนเป็นพุทธมามกะ ระเบียบพิธีในการแสดงตนเป็นพุทธมามกะ พิธีรักษาอุโบสถศีล พิธีเวียนเทียนในวันสำคัญทางพระพุทธศาสนา

โดยใช้กระบวนการสอนพุทธวิธี การปฏิบัติงานกลุ่ม การสร้างความคิดรวบยอด การฝึกกระบวนการอ่าน คิด วิเคราะห์ และเขียนสื่อความหมายอย่างมีวิจารณ์ญาณ การแก้ปัญหา การเรียนรู้เพื่อให้เกิดความรู้ ความเข้าใจ ความคิด และสามารถนำความรู้ที่ได้ไปเป็นแนวทางในการแก้ปัญหาคำถามการดำเนินชีวิต

ตระหนักและเห็นคุณค่าพระพุทธศาสนา มีศรัทธาที่ถูกต้อง ปฏิบัติตามหลักธรรมทางพระพุทธศาสนา และนำไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน มีคุณธรรม จริยธรรม ใฝ่เรียนรู้ มุ่งมั่นในการทำงาน มีวินัยและค่านิยมที่เหมาะสมตามสมณสาธูป

รหัสตัวชี้วัด รวม ๕ ตัวชี้วัด/ผลการเรียนรู้

มาตรฐาน ส ๑.๒ ม.๑/๑ ม.๑/๒ ม.๑/๓ ม.๑/๗ ม.๑/๘

คำอธิบายรายสาระการเรียนรู้พุทธประวัติ

รหัสสาระ ส๒๑๒๒๒ กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม

เวลา ๒ ชั่วโมง/สัปดาห์ จำนวน ๑.๐ หน่วยกิต ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑ ภาคเรียนที่ ๒

ศึกษาความสำคัญของพุทธประวัติในเรื่อง ปัญจวัคคีย์ออกบวช ทรงศึกษาลัทธิของสองดาบส ทรงบำเพ็ญทุกรกิริยา อุปมา ๓ ข้อ ปัญจวัคคีย์หลีกหนี ตรัสรู้ เหตุการณ์จวนจะตรัสรู้ทรงชนะพญามาร บุคคลที่เปรียบด้วยดอกบัว ๔ เหล่า โปรดปัญจวัคคีย์ ทรงแสดงปฐมเทศนา ปฐมสาวก ทรงแสดงอนัตตลักขณสูตร

ศึกษาความสำคัญของศาสนพิธีในเรื่องการประกอบพิธีทำบุญงานมงคล วิธีการจัดและถวายข้าวบูชาพระพุทธ การประกอบพิธีทำบุญงานอวมงคล

โดยใช้กระบวนการสอนพุทธวิธี การปฏิบัติงานกลุ่ม การสร้างความคิดรวบยอด การฝึกกระบวนการอ่าน คิด วิเคราะห์ และเขียนสื่อความหมายอย่างมีวิจารณ์ญาณ การแก้ปัญหา การเรียนรู้เพื่อให้เกิดความรู้ ความเข้าใจ ความคิด และสามารถนำความรู้ที่ได้ไปเป็นแนวทางในการแก้ปัญหาคำถามการดำเนินชีวิต

ตระหนักและเห็นคุณค่าพระพุทธศาสนา มีศรัทธาที่ถูกต้อง ปฏิบัติตามหลักธรรมทางพระพุทธศาสนา และนำไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน มีคุณธรรม จริยธรรม ใฝ่เรียนรู้ มุ่งมั่นในการทำงาน มีวินัยและค่านิยมที่เหมาะสมตามสมณสาธูป



รหัสตัวชี้วัด รวม ๔ ตัวชี้วัด/ผลการเรียนรู้

มาตรฐาน ส ๑.๒ ม.๑/๔ ม.๑/๕ ม.๑/๖ ม.๑/๗

คำอธิบายรายสาระการเรียนรู้พุทธประวัติ

รหัสสาระ ส๒๒๒๒๓ กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม
เวลา ๒ ชั่วโมง/สัปดาห์ จำนวน ๑.๐ หน่วยกิต ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๒ ภาคเรียนที่ ๑

ศึกษาความสำคัญของพุทธประวัติในเรื่อง ยสกุลบุตรออกบวช บิฑามารดาออกติดตาม ยสกุลบุตรสำเร็จเป็นพระอรหันต์ อุบาสิกาคู่แรก สหายพระยสะ ประทานอุปสมบทไตรสรณคมน์ โปรดภัททาคีร์ย โปรดชฎิลสามพี่น้อง โปรดพระเจ้าพิมพิสาร ความปรารถนาของพระเจ้าพิมพิสาร ๕ ประการ พระอัครสาวกออกบวช ประทานอุปสมบทแก่พระมหากัสสปะ มหาจาตุรงคสันนิบาต ใจความในโอวาทปาติโมกข์ ทรงอนุญาตเสนาสนะ ทรงแสดงวิธีทำบุพพเปตพลี ทรงมอบให้สังฆเป็นใหญ่ในการให้อุปสมบทในการให้อุปสมบท โปรดสังคาลมาณพมูลเหตุทำเวทดาพลี เสด็จจนครกบิลพัสดุ์ ทรงแสดงพุทธปาฏิหาริย์ โปรดพุทธบิดา โปรดพระนางพิมพา ราหุลกุมารบรรพชา

ศึกษาความสำคัญของศาสนพิธีในเรื่อง ทานแบ่งตามกาลเวลาที่ถวายมี ๒ อย่าง การถวายทาน ๒ อย่าง คำถวายสังฆทาน (ประเภททั่วไป) และคำถวายสังฆทาน (ประเภทมตกถัต อุทิศผู้ตาย)

โดยใช้กระบวนการสอนพุทธวิธี การปฏิบัติงานกลุ่ม การสร้างความคิดรวบยอด การฝึกกระบวนการอ่าน คิด วิเคราะห์ และเขียนสื่อความหมายอย่างมีวิจารณ์ญาณ การแก้ปัญหา การเรียนรู้เพื่อให้เกิดความรู้ ความเข้าใจ ความคิด และสามารถนำความรู้ที่ได้ไปเป็นแนวทางในการแก้ปัญหาการดำเนินชีวิต

ตระหนักและเห็นคุณค่าพระพุทธศาสนา มีศรัทธาที่ถูกต้อง ปฏิบัติตามหลักธรรมทางพระพุทธศาสนา และนำไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน มีคุณธรรม จริยธรรม ใฝ่เรียนรู้ มุ่งมั่นในการทำงาน มีวินัยและค่านิยมที่เหมาะสมตามสมณสาธูป

รหัสตัวชี้วัด รวม ๕ ตัวชี้วัด/ผลการเรียนรู้

มาตรฐาน ส ๑.๒ ม.๒/๑ ม.๒/๒ ม.๒/๓ ม.๒/๔ ม.๒/๕

คำอธิบายรายสาระการเรียนรู้พุทธประวัติ

รหัสสาระ ส๒๒๒๒๔ กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม
เวลา ๒ ชั่วโมง/สัปดาห์ จำนวน ๑.๐ หน่วยกิต ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๒ ภาคเรียนที่ ๒

ศึกษาความสำคัญของพุทธประวัติในเรื่อง อนาถปิณฑิกเศรษฐีสร้างเชตวันมหาวิหาร เหตุแผ่นดินไหว ๘ ประการ สถานที่ทรงทำนิมิตโอภาส ๑๖ ตำบล ประทานพระโอวาทแก่พระภิกษุสงฆ์ ทรงพระประชวร ตรัสถึงทหานายจุนทะ เสด็จกรุงกุสินารา ทรงปรารภสักการบูชา ทรงแสดงความเป็นไปแห่งเวทดาสังเวชนียสถาน ๔ ตำบลอาการที่ภิกษุจะพึงปฏิบัติในสตรี วิธีปฏิบัติในพระพุทธรูป ๔ ประทานโอวาทแก่พระอานนท์ ตรัส



สรรเสริญพระอานนท์ ตรัสเรื่องเมืองกุสินารา ตรัสให้แจ้งข่าวการปริณิพพานแก่มัลล กษัตริย์ โปรดสุภทัตปริพาชก
 ประทานโอวาทแก่ภิกษุสงฆ์ ปัจฉิมโอวาท ปริณิพพาน ผู้แสดงสังเวคกถา แบ่งพระบรมสารีริกธาตุ ประเภทแห่งพระ
 สกูปเจดีย์ การทำสังคายนา

ศึกษาความสำคัญของศาสนพิธีในเรื่อง วิธีแสดงความเคารพ วิธีประเคนของพระ วิธีทำหนังสือ
 อาราธนาและทำใบปวารณาถวายปัจจัย วิธีอาราธนาศีล อาราธนาพระปริตร และอาราธนาธรรม วิธีอาราธนา
 หลักการอาราธนา คำอาราธนาศีล ๕ คำอาราธนาพระ ปริตร คำอาราธนาธรรม วิธีกรวดน้ำ คำกรวดน้ำแบบสั้น

โดยใช้กระบวนการสอนพุทธวิธี การปฏิบัติงานกลุ่ม การสร้างความคิดรวบยอด การฝึกกระบวนการ
 อ่าน คิด วิเคราะห์ และเขียนสื่อความหมายอย่างมีวิจารณ์ญาณ การแก้ปัญหา การเรียนรู้เพื่อให้เกิดความรู้ ความ
 เข้าใจ ความคิด และสามารถนำความรู้ที่ได้ไปเป็นแนวทางในการแก้ปัญหาการดำเนินชีวิต

ตระหนักและเห็นคุณค่าพระพุทธศาสนา มีศรัทธาที่ถูกต้อง ปฏิบัติตามหลักธรรมทางพระพุทธศาสนา
 และนำไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน มีคุณธรรม จริยธรรม ใฝ่เรียนรู้ มุ่งมั่นในการทำงาน มีวินัยและค่านิยมที่
 เหมาะสมตามสมณสาธูป

รหัสตัวชี้วัด รวม ๔ ตัวชี้วัด/ผลการเรียนรู้

มาตรฐาน ส ๑.๒ ม.๒/๕ ม.๒/๖ ม.๒/๗ ม.๒/๘

คำอธิบายรายสาระการเรียนรู้พุทธประวัติ

รหัสสาระ ส๓๓๒๑๑ กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม

เวลา ๒ ชั่วโมง/สัปดาห์ จำนวน ๑.๐ หน่วยกิต ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๓ ภาคเรียนที่ ๑

ศึกษาความสำคัญของอนุพุทธประวัติในเรื่อง ประวัติของพระมหาสาวกผู้ได้รับเอตทัคคะ ๔๑ องค์
 (องค์ที่ ๑-๒๐) ได้แก่ ประวัติพระอัญญาโกณฑัญญะ พระสารีบุตรเถระ พระโมคคัลลานเถระ พระมหากัสสป
 เถระ พระอนนฺตเถระ พระภัททิยเถระ พระลกุณฏกภัททิยเถระ พระปิณโฑลภารทวาชเถระ พระปุนณมนตานีย
 บุตรเถระ พระมหากัจจายนเถระ พระจูฬปันถกเถระ พระมหาปันถกเถระ พระสุภูติเถระ พระขทิวณิยเรวตเถระ
 พระกังขาเรวตเถระ พระโสณโกฬิวิสเถระ พระโสณกุฎทิณเถระ พระสีลีเถระ พระวัคคิเถระ พระราหุลเถระ

ศึกษาความสำคัญของศาสนพิธีในเรื่อง พิธีเข้าพรรษา พิธีถอนสังฆี พิธีทำสามัคคีธรรม พิธีทำวัตรสวด
 มนต์ พิธีทำบุญตักบาตรเทโวโรหณะ พิธีเจริญพระพุทธมนต์ พิธีสวดพระพุทธมนต์ พิธีสวดพระอภิธรรม พิธีสวด
 มาติกา และพิธีสวดแจ้ง

โดยใช้กระบวนการสอนพุทธวิธี การปฏิบัติงานกลุ่ม สร้างความคิดรวบยอด การฝึกกระบวนการอ่าน
 คิด วิเคราะห์ และเขียนสื่อความหมายอย่างมีวิจารณ์ญาณ การแก้ปัญหา การเรียนรู้เพื่อให้เกิดความรู้ ความเข้าใจ
 ความคิด และสามารถนำความรู้ที่ได้ไปเป็นแนวทางในการแก้ปัญหาการดำเนินชีวิต

ตระหนักและเห็นคุณค่าพระพุทธศาสนา มีศรัทธาที่ถูกต้อง ปฏิบัติตามหลักธรรมทางพระพุทธศาสนา
 และนำไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน มีคุณธรรม จริยธรรม ใฝ่เรียนรู้ มุ่งมั่นในการทำงาน มีวินัยและค่านิยมที่
 เหมาะสมตามสมณสาธูป



รหัสตัวชี้วัด รวม ๒ ตัวชี้วัด/ผลการเรียนรู้

มาตรฐาน ส ๑.๒ ม.๓/๑ ม.๓/๒

คำอธิบายรายละเอียดการเรียนรู้พุทธประวัติ

รหัสสาระ ส๒๓๒๑๒ กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม
เวลา ๒ ชั่วโมง/สัปดาห์ จำนวน ๑.๐ หน่วยกิต ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๓ ภาคเรียนที่ ๒

ศึกษาความสำคัญของอนุพุทธประวัติในเรื่อง ประวัติของพระมหาสาวกผู้ได้รับเอตทัคคะ ๔๑ องค์ (องค์ที่ ๒๑-๔๑) ได้แก่ ประวัติพระอัญญาโกณฑัญญะ พระโกณฑัญญะ พระวัชชีสเถระ พระอุปเสนเถระ พระทัฬหฬเถระ พระปิลินทวัจฉเถระ พระพาหิยทารุจีรยเถระ พระกุมารกัสสปเถระ พระมหาโกฏิเถระ พระอนนทเถระ พระอรุเวลากัสสปเถระ พระกาฬทายีเถระ พระพาลเถระ พระโสภิตเถระ พระอุบาลีเถระ พระนันทเถระ พระนันทเถระ พระมหากัสสปเถระ พระสาตเถระ พระราธเถระ พระโมฆราชเถระ

ศึกษาความสำคัญของศาสนพิธีในเรื่อง พิธีกรรมวันธรรมสวนะ พิธีทำสังฆอุโบสถ พิธีออกพรรษา พิธีสวดถวายพระพร พิธีอนุโมทนากรณต่างๆ และพิธีแสดงพระธรรมเทศนา

โดยใช้กระบวนการสอนพุทธวิธี การปฏิบัติงานกลุ่ม การสร้างความคิดรวบยอด การฝึกกระบวนการอ่าน คิด วิเคราะห์ และเขียนสื่อความหมายอย่างมีวิจารณ์ญาณ การแก้ปัญหา การเรียนรู้เพื่อให้เกิดความรู้ ความเข้าใจ ความคิดและสามารถนำความรู้ที่ได้ไปเป็นแนวทางในการแก้ปัญหา การดำเนินชีวิต

ตระหนักและเห็นคุณค่าพระพุทธศาสนา มีศรัทธาที่ถูกต้อง ปฏิบัติตามหลักธรรมทางพระพุทธศาสนา และนำไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน มีคุณธรรม จริยธรรม ใฝ่เรียนรู้ มุ่งมั่นในการทำงาน มีวินัยและค่านิยมที่เหมาะสมตามสมณสาธูป

รหัสตัวชี้วัด รวม ๒ ตัวชี้วัด/ผลการเรียนรู้

มาตรฐาน ส ๑.๒ ม.๓/๑ ม.๓/๓



สารการเรียนรู้พุทธประวัติ กลุ่มสารการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑

สาระที่ ๑ พระพุทธศาสนา

มาตรฐาน ส ๑.๒ เข้าใจตระหนักและปฏิบัติตนเป็นพุทธศาสนิกชนที่ดีและธำรงรักษาพระพุทธศาสนา

ตัวชี้วัด/ผลการเรียนรู้ (เพิ่มเติม)	สารการเรียนรู้แกนกลาง/ท้องถิ่น		
	เนื้อหา/ความรู้	ทักษะ/กระบวนการ	คุณลักษณะอันพึงประสงค์
มาตรฐาน ส ๑.๒ ม.๑/๑ รู้และเข้าใจพุทธประวัติบท ที่ ๑ ชม พุท วิป และ ประชาชน	พุทธประวัติบทที่ ๑ ชมพุทวิป และประชาชน - อาณาจักรต่างๆ - วรรณะ ๔ - ความคิดเห็น - ลัทธิพื้นเมือง - สรุปชื่อแคว้นและชื่อเมือง หลวงในครั้งพุทธกาล	กระบวนการเรียนการสอน ประกอบด้วย - การเรียนรู้พุทธวิธีแบบ อุปมา-อุปไมย (การ เปรียบเทียบ) - การเรียนรู้พุทธวิธีแบบ ปุจฉา-วิสัชนา (การถาม- ตอบ)	คุณลักษณะอันพึงประสงค์ ประกอบด้วย ๑. รักชาติ ศาสน์ กษัตริย์ ๒. ซื่อสัตย์สุจริต ๓. มีวินัย ๔. ใฝ่เรียนรู้ ๕. อยู่อย่างพอเพียง ๖. มุ่งมั่นในการทำงาน
มาตรฐาน ส ๑.๒ ม.๑/๒ รู้และเข้าใจพุทธประวัติบท ที่ ๒ สักกชนบทและศาก ยวงศ์	พุทธประวัติบทที่ ๒ สักก ชนบทและศากยวงศ์ - วิธีการปกครอง - ศากยวงศ์	- การเรียนรู้พุทธวิธีแบบธรรม สักกฉา (การสนทนา) - การเรียนรู้พุทธวิธีแบบ อริยสัจ ๔ (กำหนดปัญหา, ตั้งสมมุติฐาน, ทดลอง, วิเคราะห์ สรุป)	๗. รักความเป็นไทย ๘. มีจิตสาธารณะ ๙. สถานศึกษาเพิ่มเติม ๑๐.
มาตรฐาน ส ๑.๒ ม.๑/๓ รู้และเข้าใจพุทธประวัติบท ที่ ๓ พระศาสดาประสูติ	พุทธประวัติบทที่ ๓ พระศาสดา ประสูติ - เหตุที่ประสูติที่ลุมพินีวัน - อภินิหารของพระมหาบุรุษ - อสิตดาบสเข้าเฝ้า - ขนานพระนาม - พระมารดาทิวกศ - ได้ปฐมฌานในวันแรกนาขวัญ - ศึกษาศิลปวิทยา - อภิเษกสมรส - พระประยูรญาติ	- การเรียนรู้พุทธวิธีแบบ ไตรสิกขา (ระเบียบวินัย, จิตใจแน่วแน่, แก้ปัญหา ถูกต้อง) - การเรียนรู้พุทธวิธีแบบ พหุสูต (ฟังมากๆ, เขียน มากๆ, ถามมากๆ, คิด วิเคราะห์มากๆ) - การเรียนรู้พุทธวิธีแบบ	๑๑. ฯลฯ
มาตรฐาน ส ๑.๒ ม.๑/๔ รู้และเข้าใจพุทธประวัติบท ที่ ๔ เสด็จออกบรรพชา	พุทธประวัติบทที่ ๔ เสด็จออก บรรพชา - ปัญจวัคคีย์ออกบวช	โยนิโสมนสิการ (การทำไว้ใน ใจโดยแยกกาย, การใช้ ความคิดอย่างถูกวิธี)	
มาตรฐาน ส ๑.๒ ม.๑/๕ รู้และเข้าใจพุทธประวัติบท ที่ ๕ ตรัสรู้	พุทธประวัติบทที่ ๕ ตรัสรู้ - ทรงศึกษาลัทธิของสองดาบส - ทรงบำเพ็ญทุกรกิริยา - อุปมา ๓ ข้อ - ปัญจวัคคีย์หลีกหนี	- การเรียนรู้พุทธวิธีแบบ โยนิโสมนสิการ (สร้าง ศรัทธาและวิธีคิดให้กับ ผู้เรียน) - การเรียนรู้พุทธวิธีแบบ	



ตัวชี้วัด/ผลการเรียนรู้ (เพิ่มเติม)	สารการเรียนรู้แกนกลาง/ท้องถิ่น		
	เนื้อหา/ความรู้	ทักษะ/กระบวนการ	คุณลักษณะอันพึงประสงค์
	- ตรัสรู้ - เหตุการณ์จวนจะตรัสรู้ - ทรงชนะพญามาร	อิทธิบาท ๔ (พอใจในสิ่งที่เรียนรู้, พากเพียรต่อสิ่งที่เรียนรู้เสมอ, มุ่งมั่นและเอาใจใส่ต่อสิ่งที่เรียนรู้, คิดวิเคราะห์ ไตร่ตรอง ก่อนนำไปใช้) - การปฏิบัติงานกลุ่ม - การสร้างความคิดรวบยอด - การฝึกกระบวนการอ่าน คิดวิเคราะห์ และเขียนสื่อความ - การแก้ปัญหา	
มาตรฐาน ส ๑.๒ ม.๑/๖ รู้และเข้าใจพุทธประวัติบทที่ ๖ ปฐมเทศนาและปฐมสาวก	พุทธประวัติบทที่ ๖ ปฐมเทศนาและปฐมสาวก - บุคคลที่เปรียบด้วยดอกบัว ๔ เหล่า - โปรดปัญจวัคคีย์ - ทรงแสดงปฐมเทศนา - ปฐมสาวก - ทรงแสดงอนัตตลักขณสูตร	- การสร้างคำถาม-คำตอบ ที่สอดคล้องกับปัญหา - อื่นๆ (สถานศึกษาเพิ่มเติม)	
มาตรฐาน ส ๑.๒ ม.๑/๗ รู้และเข้าใจเหตุเกิดและประเภท ศาสนพิธี	เหตุเกิดและประเภทศาสนพิธี - เหตุเกิดศาสนพิธี - ประเภทของศาสนพิธี	- ฯลฯ	
มาตรฐาน ส ๑.๒ ม.๑/๘ รู้และเข้าใจศาสนพิธีหมวดที่ ๑ กุศลพิธี	ศาสนพิธีหมวดที่ ๑ กุศลพิธี ๑. พิธีแสดงตนเป็นพุทธมามกะ - เหตุผลและโอกาสในการแสดงตนเป็นพุทธมามกะ - ระเบียบพิธีในการแสดงตนเป็นพุทธมามกะ ๒. พิธีรักษาอุโบสถศีล ๓. พิธีเวียนเทียนในวันสำคัญทางพระพุทธศาสนา		
มาตรฐาน ส ๑.๒ ม.๑/๙ รู้และเข้าใจศาสนพิธีหมวดที่ ๒ บุญพิธี	ศาสนพิธีหมวดที่ ๒ บุญพิธี - การประกอบพิธีทำบุญงานมงคล - วิธีการจัดและถวายข้าวบูชาพระพุทธ - การประกอบพิธีทำบุญงานอวมงคล		

หมายเหตุ : ในช่องทักษะ/กระบวนการ และช่องคุณลักษณะอันพึงประสงค์ สถานศึกษาสามารถกำหนดเองได้ตามความเหมาะสมของเนื้อหาที่สอน และคุณลักษณะที่สถานศึกษาพึงประสงค์



แบบวิเคราะห์คำอธิบายรายสาระการเรียนรู้ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น (มัธยมศึกษาปีที่ ๑-๓)
สารการเรียนรู้พุทธประวัติ กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม
ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๒

สาระที่ ๑ พระพุทธศาสนา

มาตรฐาน ส ๑.๒ เข้าใจตระหนักและปฏิบัติตนเป็นพุทธศาสนิกชนที่ดีและดำรงรักษาพระพุทธศาสนา

ตัวชี้วัด/ผลการเรียนรู้ (เพิ่มเติม)	สารการเรียนรู้แกนกลาง/ท้องถิ่น		
	เนื้อหา/ความรู้	ทักษะ/กระบวนการ	คุณลักษณะอันพึงประสงค์
มาตรฐาน ส ๑.๒ ม.๒/๑ อธิบายพุทธประวัติบทที่ ๗ ส่งพระสาวกไปประกาศ พระศาสนา	พุทธประวัติบทที่ ๗ ส่งพระ สาวกไปประกาศพระศาสนา - ยสกุบุตรออกบวช - บิฑามารดาออกติดตาม - ยสกุบุตรสำเร็จเป็นพระ อรหันต์ - อุบาสิกาคู่แรก - สหายพระยสะ - ประทานอุปสมบทไตรสรณ คมน์ - โพธิ์ท้าวคิณ - โพธิ์ท้าวสามพี่น้อง	กระบวนการเรียนการสอน ประกอบด้วย - การเรียนรู้พุทธวิธีแบบ อุปมา-อุปไมย (การ เปรียบเทียบ) - การเรียนรู้พุทธวิธีแบบ ปุจฉา-วิสัชนา (การถาม- ตอบ) - การเรียนรู้พุทธวิธีแบบธรรม สากัจฉา (การสนทนา) - การเรียนรู้พุทธวิธีแบบ อริยสัจ ๔ (กำหนดปัญหา, ตั้งสมมุติฐาน, ทดลอง, วิเคราะห์ สรุป) - การเรียนรู้พุทธวิธีแบบ ไตรสิกขา (ระเบียบวินัย, จิตใจแน่วแน่, แก้ปัญหา ถูกต้อง)	คุณลักษณะอันพึงประสงค์ ประกอบด้วย ๑. รักชาติ ศาสน์ กษัตริย์ ๒. ซื่อสัตย์สุจริต ๓. มีวินัย ๔. ใฝ่เรียนรู้ ๕. อยู่อย่างพอเพียง ๖. มุ่งมั่นในการทำงาน ๗. รักความเป็นไทย ๘. มีจิตสาธารณะ ๙. สถานศึกษาเพิ่มเติม ๑๐. ฯลฯ
มาตรฐาน ส ๑.๒ ม.๒/๒ อธิบายพุทธประวัติบทที่ ๘ เสด็จกรุงราชคฤห์ แคว้น มคธ	พุทธประวัติบทที่ ๘ เสด็จกรุง ราชคฤห์ แคว้นมคธ - โปรดพระเจ้าพิมพิสาร - ความปรารถนาของพระ เจ้าพิมพิสาร ๕ ประการ - พระอัครสาวกออกบวช		



ตัวชี้วัด/ผลการเรียนรู้ (เพิ่มเติม)	สารการเรียนรู้แกนกลาง/ท้องถิ่น		
	เนื้อหา/ความรู้	ทักษะ/กระบวนการ	คุณลักษณะอันพึงประสงค์
มาตรฐาน ส ๑.๒ ม.๒/๓ อธิบายพุทธประวัติบทที่ ๙ ทรงบำเพ็ญพุทธกิจในมคธ ชนบท	พุทธประวัติบทที่ ๙ ทรงบำเพ็ญ พุทธกิจในมคธชนบท - ประทานอุปสมบทแก่พระ มหากัสสปะ - มหจาตรุงคสันนิบาต - ใจความในโอวาทปาฏิโมกข์ - ทรงอนุญาตเสนาสนะ - ทรงแสดงวิธีทำพุทฺพเปตพลี - ทรงมอบให้สงฆ์เป็นใหญ่ใน การให้อุปสมบทในการ อุปสมบท - โปรดสังคายนา - มูลเหตุทำเวทตพาลี	- การเรียนรู้พุทธวิธีแบบ พหุสูต (ฟังมากๆ, เขียน มากๆ, ถาถามมากๆ, คิด วิเคราะห์มากๆ) - การเรียนรู้พุทธวิธีแบบ โยนิโสมนสิการ (การทำไว้ใน ใจโดยแยกกาย, การใช้ ความคิดอย่างถูกวิธี) - การเรียนรู้พุทธวิธีแบบ โยนิโสมนสิการ (สร้าง ศรัทธาและวิจิตรคิดให้กับ ผู้เรียน) - การเรียนรู้พุทธวิธีแบบ	
มาตรฐาน ส ๑.๒ ม.๒/๔ อธิบายพุทธประวัติบทที่ ๑๐ เสด็จสักกชนบท	พุทธประวัติบทที่ ๑๐ เสด็จ สักกชนบท - เสด็จจนครกบิลพัสดุ์ - ทรงแสดงพุทธปาฏิหาริย์ - โปรดพุทธบิดา - โปรดพระนางพิมพา - ราหุลกุมารบรรพชา	อิทธิบาท ๔ (พอใจในสิ่งที่ เรียนรู้, พากเพียรต่อสิ่งที่ เรียนรู้เสมอ, มุ่งมั่นและเอา ใจใส่ต่อสิ่งที่เรียนรู้, คิด วิเคราะห์ ไตร่ตรอง ก่อน นำไปใช้) - การปฏิบัติงานกลุ่ม	
มาตรฐาน ส ๑.๒ ม.๒/๕ อธิบายพุทธประวัติบทที่ ๑๑ เสด็จโกศลชนบท	พุทธประวัติบทที่ ๑๑ เสด็จ โกศลชนบท - อนาคตปิณฑิกเศรษฐีสร้าง เชตวันมหาวิหาร	- การสร้างความคิดรวบยอด - การฝึกกระบวนการอ่าน คิด วิเคราะห์ และเขียนสื่อความ - การแก้ปัญหา	
มาตรฐาน ส ๑.๒ ม.๒/๖ อธิบายพุทธประวัติบทที่ ๑๒ ทรงปลงอายุสังขาร	พุทธประวัติบทที่ ๑๒ ทรงปลง อายุสังขาร - เหตุแผ่นดินไหว ๘ ประการ - สถานที่ทรงทำนิมิตโอภาส ๑๖ ตำบล - ประทานพระโอวาทแก่ พระภิกษุสงฆ์ - ทรงพระประสูติ - ตรัสถึงทนายจันทะ - เสด็จกรุงกุสินารา - ทรงปรารภสักการบูชา - ทรงแสดงความเป็นไปแห่ง เวทต	- การสร้างคำถาม-คำตอบ ที่ สอดคล้องกับปัญหา - อื่นๆ (สถานศึกษาเพิ่มเติม) - ฯลฯ	



ตัวชี้วัด/ผลการเรียนรู้ (เพิ่มเติม)	สาระการเรียนรู้แกนกลาง/ท้องถิ่น		
	เนื้อหา/ความรู้	ทักษะ/กระบวนการ	คุณลักษณะอันพึงประสงค์
	- สังเวชนียสถาน ๔ ตำบล - อาการที่ภิกษุจะพึงปฏิบัติในสตรี - วิธีปฏิบัติในพระพุทธรูป - อุบายบุคคล ๔ - ประทานโอวาทแก่พระอานนท์ - ตรัสสรรเสริญพระอานนท์ - ตรัสเรื่องเมืองกุสินารา - ตรัสให้แจ้งข่าวการปรินิพพานแก่มัลลกะชฎิย - โปรดสุภทัตตปริพาชก - ประทานโอวาทแก่ภิกษุสงฆ์ - ปัจฉิมโอวาท - ปรีนิพพาน - ผู้แสดงสังเวคกถา		
มาตรฐาน ส ๑.๒ ม.๒/๗ อธิบายพุทธประวัติบทที่ ๑๓ ถวายพระเพลิงพุทธสรีระ	พุทธประวัติบทที่ ๑๓ ถวายพระเพลิงพุทธสรีระ - แบ่งพระบรมสารีริกธาตุ - ประเพณีแห่งพระสถูปเจดีย์ - การทำสังคายนา		
มาตรฐาน ส ๑.๒ ม.๒/๘ อธิบายศาสนพิธีหมวดที่ ๓ ทานพิธี	ศาสนพิธีหมวดที่ ๓ ทานพิธี - ทานแบ่งตามกาลเวลาที่ถวายมี ๒ อย่าง - การถวายทาน ๒ อย่าง - คำถวายสังฆทาน (ประเภททั่วไป) - คำถวายสังฆทาน (ประเภทมตกภัต อุทิศผู้ตาย)		
มาตรฐาน ส ๑.๒ ม.๒/๙ อธิบายศาสนพิธีหมวดที่ ๔ ปกิณณกพิธี	ศาสนพิธีหมวดที่ ๔ ปกิณณกพิธี ๑. วิธีแสดงความเคารพ ๒. วิธีประเคนของพระ ๓. วิธีทำหนังสืออาราธนาและทำใบปวารณาถวายปัจจัย - ตัวอย่างฎีกาอาราธนา - ตัวอย่างใบปวารณาถวายจตุปัจจัย		



ตัวชี้วัด/ผลการเรียนรู้ (เพิ่มเติม)	สารการเรียนรู้แกนกลาง/ท้องถิ่น		
	เนื้อหา/ความรู้	ทักษะ/กระบวนการ	คุณลักษณะอันพึงประสงค์
	๕. วิธีอาราธนาศีล อาราธนา พระปริตร และอาราธนา ธรรม - วิธีอาราธนา - หลักการอาราธนา - คำอาราธนาศีล ๕ - คำอาราธนาพระ ปริตร - คำอาราธนาธรรม ๖. วิธีกรวดน้ำ - คำกรวดน้ำแบบสั้น		

หมายเหตุ : ในช่องทักษะ/กระบวนการ และช่องคุณลักษณะอันพึงประสงค์ สถานศึกษาสามารถกำหนดเองได้ตาม
ความเหมาะสมของเนื้อหาที่สอน และคุณลักษณะที่สถานศึกษาพึงประสงค์

แบบวิเคราะห์คำอธิบายรายสารการเรียนรู้ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น (มัธยมศึกษาปีที่ ๑-๓)
สารการเรียนรู้พุทธประวัติ กลุ่มสารการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม
ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๓



มาตรฐาน ส ๑.๒ เข้าใจตระหนักและปฏิบัติตนเป็นพุทธศาสนิกชนที่ดีและธำรงรักษาพระพุทธศาสนา

ตัวชี้วัด/ผลการเรียนรู้ (เพิ่มเติม)	สารการเรียนรู้แกนกลาง/ท้องถิ่น		
	เนื้อหา/ความรู้	ทักษะ/กระบวนการ	คุณลักษณะอันพึงประสงค์
มาตรฐาน ส ๑.๒ ม.๓/๑ วิเคราะห์อนุพุทธประวัติใน ส่วน ประวัติ ของ พระ มหาสาวกผู้ได้รับเอตทัคคะ ๔๑ องค์	ประวัติของพระมหาสาวกผู้ ได้รับเอตทัคคะ ๔๑ องค์ - พระอัญญาโกณฑัญญะ - พระสารีบุตรเถระ - พระโมคคัลลานเถระ - พระมหากัสสปเถระ - พระอนรุทธเถระ - พระภัททิยเถระ - พระลูกภณิกภัททิยเถระ - พระปิลโกลการทวาทเถระ - พระปุลณมนตานียบุตร เถระ - พระมหากัจจายนเถระ - พระจูฬปันถกเถระ - พระมหาปันถกเถระ - พระสุภูติเถระ - พระขทรวินัยเรวตเถระ - พระกังขาเรวตเถระ - พระโสณโกฬวิสิสเถระ - พระโสณกุฎทิณเถระ - พระสีวลีเถระ - พระวัคคลิเถระ - พระราหุลเถระ - พระรฐบาลเถระ - พระโกณฑธานเถระ - พระวังคีสเถระ - พระอุปเสนเถระ - พระทัพพมัลลบุตรเถระ - พระปิลินทวัจฉเถระ - พระพาหิยทารุจีรยเถระ - พระกุมารกัสสปเถระ - พระมหาโกฏิฐิตเถระ - พระอาณนทเถระ - พระอุรุเวลากัสสปเถระ - พระกาฬทายีเถระ - พระพากุลเถระ	กระบวนการเรียนการสอน ประกอบด้วย - การเรียนรู้พุทธวิธีแบบ อุปมา-อุปไมย (การ เปรียบเทียบ) - การเรียนรู้พุทธวิธีแบบ ปุจฉา-วิสัชนา (การถาม- ตอบ) - การเรียนรู้พุทธวิธีแบบธรรม สากัจฉา (การสนทนา) - การเรียนรู้พุทธวิธีแบบ อริยสัจ ๔ (กำหนดปัญหา, ตั้งสมมุติฐาน, ทดลอง, วิเคราะห์ สรุป) - การเรียนรู้พุทธวิธีแบบ ไตรสิกขา (ระเบียบวินัย, จิตใจแน่วแน่, แก้ปัญหา ถูกต้อง) - การเรียนรู้พุทธวิธีแบบ พหุสูต (ฟังมากๆ, เขียน มากๆ, ถามมากๆ, คิด วิเคราะห์มากๆ) - การเรียนรู้พุทธวิธีแบบ โยนิโสมนสิการ (การทำไว้ใน ใจโดยแยกกาย, การใช้ ความคิดอย่างถูกวิธี) - การเรียนรู้พุทธวิธีแบบ โยนิโสมนสิการ (สร้าง ศรัทธาและวิริยจิตให้กับ ผู้เรียน) - การเรียนรู้พุทธวิธีแบบ อิทธิบาท ๔ (พอใจในสิ่งที่ เรียนรู้, พากเพียรต่อสิ่งที่ เรียนรู้เสมอ, มุ่งมั่นและเอา ใจใส่ต่อสิ่งที่เรียนรู้, คิด วิเคราะห์ ไตร่ตรอง ก่อน	คุณลักษณะอันพึงประสงค์ ประกอบด้วย ๑. รักชาติ ศาสน์ กษัตริย์ ๒. ซื่อสัตย์สุจริต ๓. มีวินัย ๔. ใฝ่เรียนรู้ ๕. อยู่อย่างพอเพียง ๖. มุ่งมั่นในการทำงาน ๗. รักความเป็นไทย ๘. มีจิตสาธารณะ ๙. สถานศึกษาเพิ่มเติม ๑๐. ฯลฯ



ตัวชี้วัด/ผลการเรียนรู้ (เพิ่มเติม)	สารการเรียนรู้แกนกลาง/ท้องถิ่น		
	เนื้อหา/ความรู้	ทักษะ/กระบวนการ	คุณลักษณะอันพึงประสงค์
	- พระโศกิตเถระ - พระอุบาลีเถระ - พระนันทกเถระ - พระนันทเถระ - พระมหากัปปินเถระ - พระสาครเถระ - พระราธเถระ - พระโมฆราชเถระ	นำไปใช้) - การปฏิบัติงานกลุ่ม - การสร้างความคิดรวบยอด - การฝึกกระบวนการอ่าน คิด วิเคราะห์ และเขียนสื่อความ - การแก้ปัญหา - การสร้างคำถาม-คำตอบ ที่ สอดคล้องกับปัญหา	
มาตรฐาน ส ๑.๒ ม.๓/๒ วิเคราะห์ศาสนพิธีหมวดที่ ๑ กุศลพิธี	ศาสนพิธีหมวดที่ ๑ กุศลพิธี - พิธีเข้าพรรษา - พิธีถือนิสสัย - พิธีทำสามัคคีธรรม - พิธีทำวัตรสวดมนต์ - พิธีกรรมวันธรรมสวนะ - พิธีทำสังฆอุโบสถ - พิธีออกพรรษา	- อื่นๆ (สถานศึกษาเพิ่มเติม) - ฯลฯ	
มาตรฐาน ส ๑.๒ ม.๓/๓ วิเคราะห์ศาสนพิธีหมวดที่ ๒ บุญพิธี	ศาสนพิธีหมวดที่ ๒ บุญพิธี - พิธีทำบุญตักบาตรเทโวโรหณะ - พิธีเจริญพระพุทธมนต์ - พิธีสวดพระพุทธรูป - พิธีสวดพระอภิธรรม - พิธีสวดมาติกา - พิธีสวดแจ้ง - พิธีสวดถวายพรพระ - พิธีอนุโมทนากรรมต่างๆ - พิธีแสดงพระธรรมเทศนา		

หมายเหตุ : ในช่องทักษะ/กระบวนการ และช่องคุณลักษณะอันพึงประสงค์ สถานศึกษาสามารถกำหนดเองได้ตามความเหมาะสมของเนื้อหาที่สอน และคุณลักษณะที่สถานศึกษาพึงประสงค์



หน่วยการเรียนรู้ธรรมะ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑

ลำดับที่	มาตรฐานการเรียนรู้ ตัวชี้วัด/ผลการเรียนรู้	ชื่อหน่วยการเรียนรู้
๑	ส ๑.๒ ม.๑/๑	พุทธประวัติบทที่ ๑ ชมพูทวีปและประชาชน
๒	ส ๑.๒ ม.๑/๒	พุทธประวัติบทที่ ๒ สักกชนบทและศากยวงศ์
๓	ส ๑.๒ ม.๑/๓	พุทธประวัติบทที่ ๓ พระศาสดาประสูติ
๔	ส ๑.๒ ม.๑/๔	พุทธประวัติบทที่ ๔ เสด็จออกบรรพชา
๕	ส ๑.๒ ม.๑/๕	พุทธประวัติบทที่ ๕ ตรัสรู้
๖	ส ๑.๒ ม.๑/๖	พุทธประวัติบทที่ ๖ ปฐมเทศนาและปฐมสาวก
๗	ส ๑.๒ ม.๑/๗	เหตุเกิดและประเภทศาสนพิธี
๘	ส ๑.๒ ม.๑/๘	ศาสนพิธีหมวดที่ ๑ กุศลพิธี
๙	ส ๑.๒ ม.๑/๙	ศาสนพิธีหมวดที่ ๒ บุญพิธี
รวม ๙ หน่วยการเรียนรู้ จำนวน ๙ ตัวชี้วัด/ผลการเรียนรู้		

หน่วยการเรียนรู้ธรรมะ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๒

ลำดับที่	มาตรฐานการเรียนรู้ ตัวชี้วัด/ผลการเรียนรู้	ชื่อหน่วยการเรียนรู้
๑	ส ๑.๒ ม.๒/๑	พุทธประวัติบทที่ ๗ ส่งพระสาวกไปประกาศ พระศาสนา
๒	ส ๑.๒ ม.๒/๒	พุทธประวัติบทที่ ๘ เสด็จกรุงราชคฤห์ แคว้นมคธ
๓	ส ๑.๒ ม.๒/๓	พุทธประวัติบทที่ ๙ ทรงบำเพ็ญพุทธกิจในมคธ ชนบท
๔	ส ๑.๒ ม.๒/๔	พุทธประวัติบทที่ ๑๐ เสด็จสักกชนบท
๕	ส ๑.๒ ม.๒/๕	พุทธประวัติบทที่ ๑๑ เสด็จโกศลชนบท
๖	ส ๑.๒ ม.๒/๖	พุทธประวัติบทที่ ๑๒ ทรงปลงอายุสังขาร
๗	ส ๑.๒ ม.๒/๗	พุทธประวัติบทที่ ๑๓ ถวายพระเพลิงพุทธสรีระ
๘	ส ๑.๒ ม.๒/๘	ศาสนพิธีหมวดที่ ๓ ทานพิธี
๙	ส ๑.๒ ม.๒/๙	ศาสนพิธีหมวดที่ ๔ ปกิณณกพิธี



รวม ๙ หน่วยการเรียนรู้ จำนวน ๙ ตัวชี้วัด/ผลการเรียนรู้

หน่วยการเรียนรู้ธรรมะ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๓

ลำดับที่	มาตรฐานการเรียนรู้ ตัวชี้วัด/ผลการเรียนรู้	ชื่อหน่วยการเรียนรู้
๑	ส ๑.๒ ม.๓/๑	อนุพุทธประวัติในส่วนประวัติของพระมหาสาวกผู้ได้รับเอตทัคคะ ๔๑ องค์
๒	ส ๑.๒ ม.๓/๒	ศาสนพิธีหมวดที่ ๑ กุศลพิธี
๓	ส ๑.๒ ม.๓/๓	ศาสนพิธีหมวดที่ ๒ บุญพิธี
รวม ๓ หน่วยการเรียนรู้ จำนวน ๓ ตัวชี้วัด/ผลการเรียนรู้		

โครงสร้างสารการเรียนรู้พุทธประวัติ

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑ จำนวน ๒.๐ หน่วยกิต เวลา ๘๐ ชั่วโมง (ภาคเรียนที่ ๑ และ ๒)

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑ ภาคเรียนที่ ๑

ลำดับที่	ชื่อหน่วยการเรียนรู้	มาตรฐานการเรียนรู้/ตัวชี้วัด	สาระสำคัญ	เวลา (ชั่วโมง)	น้ำหนักคะแนน
๑	พุทธประวัติบทที่ ๑ ชมพูทวีปและประชาชน	ส ๑.๒ ม.๑/๑	ศึกษาความสำคัญของพุทธประวัติ บทที่ ๑ ชมพูทวีปและประชาชน - อาณาจักรต่างๆ - วรรณะ ๔ - ความคิดเห็น - ลัทธิพื้นเมือง - สรุปชื่อแคว้นและชื่อเมืองหลวง ในครั้งพุทธกาล	๘	๒๐
๒	พุทธประวัติบทที่ ๒ สักกชนบทและศากยวงศ์	ส ๑.๒ ม.๑/๒	ศึกษาความสำคัญของพุทธประวัติ บทที่ ๒ สักกชนบทและศากยวงศ์ - วิธีการปกครอง - ศากยวงศ์	๔	๑๐
๓	พุทธประวัติบทที่ ๓ พระศาสดาประสูติ	ส ๑.๒ ม.๑/๓	ศึกษาความสำคัญของพุทธประวัติ บทที่ ๓ พระศาสดาประสูติ - เหตุที่ประสูติที่ลุมพินีวัน - อภินิหารของพระมหาบุรุษ - อสิตดาบสเข้าเฝ้า - ขนานพระนาม - พระมารดาทิววกต	๑๔	๓๕



ลำดับ ที่	ชื่อหน่วยการเรียนรู้	มาตรฐานการเรียนรู้/ ตัวชี้วัด	สาระสำคัญ	เวลา (ชั่วโมง)	น้ำหนัก คะแนน
			- ได้ปฐมฌานในวันแรกนาขวัญ - ศึกษาศิลปวิทยา - อภิเษกสมรส - พระประยูรญาติ		
๔	เหตุเกิดและประเภท ศาสนพิธี	ส ๑.๒ ม.๑/๗	ศึกษาความสำคัญของเหตุเกิดและ ประเภทศาสนพิธี - เหตุเกิดศาสนพิธี - ประเภทของศาสนพิธี	๔	๑๐
๕	หมวดที่ ๑ กุศลพิธี	ส ๑.๒ ม.๑/๘	ศึกษาความสำคัญของศาสนพิธีหมวด ที่ ๑ กุศลพิธี ๑. พิธีแสดงตนเป็นพุทธมามกะ - เหตุผลและโอกาสในการแสดงตน เป็นพุทธมามกะ - ระเบียบพิธีในการแสดงตนเป็น พุทธมามกะ ๒. พิธีรักษาศูโบสถศีล ๓. พิธีเวียนเทียนในวันสำคัญทาง พระพุทธศาสนา	๑๐	๒๕
รวมภาคเรียนที่ ๑				๔๐	๑๐๐

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑ ภาคเรียนที่ ๒

ลำดับ ที่	ชื่อหน่วยการเรียนรู้	มาตรฐานการเรียนรู้/ ตัวชี้วัด	สาระสำคัญ	เวลา (ชั่วโมง)	น้ำหนัก คะแนน
๑	พุทธประวัติบทที่ ๔ เสด็จออกบรรพชา	ส ๑.๒ ม.๑/๔	ศึกษาความสำคัญของพุทธประวัติ บทที่ ๔ เสด็จออกบรรพชา - ปัญจวัคคีย์ออกบวช	๘	๒๐
๒	พุทธประวัติบทที่ ๕ ตรัสรู้	ส ๑.๒ ม.๑/๕	ศึกษาความสำคัญของพุทธประวัติ บทที่ ๕ ตรัสรู้ - ทรงศึกษาลัทธิของสองดาบส - ทรงบำเพ็ญทุกรกิริยา - อุปมา ๓ ข้อ - ปัญจวัคคีย์หลักหนี - ตรัสรู้ - เหตุการณ์จวนจะตรัสรู้ - ทรงชนะพญามาร	๑๐	๒๕
๒	พุทธประวัติบทที่ ๖ ปฐมเทศนาและปฐมสาวก	ส ๑.๒ ม.๑/๖	ศึกษาความสำคัญของพุทธประวัติบท ที่ ๖ ปฐมเทศนาและปฐมสาวก	๑๐	๒๕



ลำดับ ที่	ชื่อหน่วยการเรียนรู้	มาตรฐานการเรียนรู้/ ตัวชี้วัด	สาระสำคัญ	เวลา (ชั่วโมง)	น้ำหนัก คะแนน
			- บุคคลที่เปรียบด้วยดอกบัว ๔ เหล่า - โปรดปัญจวัคคีย์ - ทรงแสดงปฐมเทศนา - ปฐมสาวก - ทรงแสดงอนัตตลักษณะสูตร		
๓	หมวดที่ ๒ บุญพิธี	ส ๑.๒ ม.๑/๙	ศึกษาความสำคัญของศาสนพิธีหมวด ที่ ๒ บุญพิธี - การประกอบพิธีทำบุญงานมงคล - วิธีการจัดและถวายข้าวบูชาพระ พุทธ - การประกอบพิธีทำบุญงาน อวมงคล	๑๒	๓๐
รวมภาคเรียนที่ ๒				๔๐	๑๐๐

หมายเหตุ : ในช่องจำนวนเวลา/ชั่วโมง และช่องน้ำหนักคะแนน สถานศึกษาสามารถกำหนดได้
ตามความเหมาะสมของเนื้อหาที่สอน แต่ไม่เกินจำนวนชั่วโมงและน้ำหนักคะแนนที่หน่วยกิตกำหนด
ในภาคการศึกษานั้นๆ

โครงสร้างสารการเรียนรู้พุทธประวัติ

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๒ จำนวน ๒.๐ หน่วยกิต เวลา ๘๐ ชั่วโมง (ภาคเรียนที่ ๑ และ ๒)

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๒ ภาคเรียนที่ ๑

ลำดับ ที่	ชื่อหน่วยการเรียนรู้	มาตรฐานการเรียนรู้/ ตัวชี้วัด	สาระสำคัญ	เวลา (ชั่วโมง)	น้ำหนัก คะแนน
๑	พุทธประวัติบทที่ ๗ ส่งพระสาวกไปประกาศ	ส ๑.๒ ม.๒/๑	ศึกษาความสำคัญของพุทธประวัติบทที่ ๗ ส่งพระสาวกไปประกาศพระศาสนา	๑๒	๓๐



ลำดับ ที่	ชื่อหน่วยการเรียนรู้	มาตรฐานการเรียนรู้/ ตัวชี้วัด	สาระสำคัญ	เวลา (ชั่วโมง)	น้ำหนัก คะแนน
	พระศาสนา		- ยสกุหลบุตรออกบวช - บิดามารดาออกติดตาม - ยสกุหลบุตรสำเร็จเป็นพระอรหันต์ - อุบาสิกาผู้แรก - สหายพระยสะ - ประทานอุปสมบทไตรสรณคมน์ - โปรดภัททวัคคีย์ - โปรดชฎิลสามพี่น้อง		
๒	พุทธประวัติบทที่ ๗ เสด็จกรุงราชคฤห์ แคว้นมคธ	ส ๑.๒ ม.๒/๒	ศึกษาความสำคัญของพุทธประวัติบทที่ ๗ เสด็จกรุงราชคฤห์ แคว้นมคธ - โปรดพระเจ้าพิมพิสาร - ความปรารถนาของพระเจ้าพิมพิสาร ๕ ประการ - พระอัครสาวกออกบวช	๖	๑๕
๓	พุทธประวัติบทที่ ๘ ทรงบำเพ็ญพุทธกิจใน มคธชนบท	ส ๑.๒ ม.๒/๓	ศึกษาความสำคัญของพุทธประวัติบทที่ ๘ ทรงบำเพ็ญพุทธกิจในมคธชนบท - ประทานอุปสมบทแก่พระมหากัสสปะ - มหาจาตุรงคสันนิบาต - ใจความในโอวาทปาฏิโมกข์ - ทรงอนุญาตเสนาสนะ - ทรงแสดงวิธีทำพุทฺพเพตพลี - ทรงมอบให้สงฆ์เป็นใหญ่ในการให้อุปสมบท - โปรดสังคาลมาณพ - มูลเหตุทำเทวตาทลี	๑๐	๒๕
๔	พุทธประวัติบทที่ ๑๐ เสด็จสักกชนบท	ส ๑.๒ ม.๒/๔	ศึกษาความสำคัญของพุทธประวัติบทที่ ๑๐ เสด็จสักกชนบท - เสด็จจนครกบิลพัสดุ์ - ทรงแสดงพุทธปาฏิหาริย์ - โปรดพุทธบิดา - โปรดพระนางพิมพา - ราหุลกุมารบรรพชา	๘	๒๐
๕	ศาสนพิธีหมวดที่ ๓ ทานพิธี	ส ๑.๒ ม.๒/๘	ศึกษาความสำคัญของศาสนพิธีหมวดที่ ๓ ทานพิธี - ทานแบ่งตามกาลเวลาที่ถวายมี ๒ อย่าง	๔	๑๐



ลำดับ ที่	ชื่อหน่วยการเรียนรู้	มาตรฐานการเรียนรู้/ ตัวชี้วัด	สาระสำคัญ	เวลา (ชั่วโมง)	น้ำหนัก คะแนน
			- การถวายทาน ๒ อย่าง - คำถวายสังฆทาน (ประเภททั่วไป) - คำถวายสังฆทาน (ประเภทมตกภัต อุทิศผู้ตาย)		
รวมภาคเรียนที่ ๑				๔๐	๑๐๐

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๒ ภาคเรียนที่ ๒

ลำดับ ที่	ชื่อหน่วยการเรียนรู้	มาตรฐานการเรียนรู้/ ตัวชี้วัด	สาระสำคัญ	เวลา (ชั่วโมง)	น้ำหนัก คะแนน
๑	พุทธประวัติบทที่ ๑๑ เสด็จโกศลงชนบท	ส ๑.๒ ม.๒/๕	ศึกษาความสำคัญของพุทธประวัติบทที่ ๑๑ เสด็จโกศลงชนบท - อนาคตปิณฑิกเศรษฐีสร้างเขตวันมหาวิหาร	๒	๕
๒	พุทธประวัติบทที่ ๑๒ ทรงปลงอายุสังขาร	ส ๑.๒ ม.๒/๖	ศึกษาความสำคัญของพุทธประวัติบทที่ ๑๒ ทรงปลงอายุสังขาร - เหตุแผ่นดินไหว ๘ ประการ - สถานที่ทรงทำนิมิตโอกาส ๑๖ ตำบล - ประทานพระโอวาทแก่พระภิกษุสงฆ์ - ทรงพระประชวร - ตรัสถึงทานนายจุนทะ - เสด็จกรุงกุสินารา - ทรงปรารภสักการบูชา - ทรงแสดงความเป็นไปแห่งเทวดา - สังเวชนียสถาน ๔ ตำบล - อาการที่ภิกษุจะพึงปฏิบัติในสตรี - วิธีปฏิบัติในพระพุทธรูป - ฎปารบุคคล ๔ - ประทานโอวาทแก่พระอานนท์ - ตรัสสรรเสริญพระอานนท์ - ตรัสเรื่องเมืองกุสินารา - ตรัสให้แจ้งข่าวการปรินิพพานแก่ มัลลกะศัตรี - โปรดสุภทปริพาชก - ประทานโอวาทแก่ภิกษุสงฆ์ - ปัจฉิมโอวาท - ปรีนิพพาน	๒๔	๖๐



ลำดับ ที่	ชื่อหน่วยการเรียนรู้	มาตรฐานการเรียนรู้/ ตัวชี้วัด	สาระสำคัญ	เวลา (ชั่วโมง)	น้ำหนัก คะแนน
			- ผู้แสดงสังเวคภา		
๓	พุทธประวัติบทที่ ๑๓ ถวายพระเพลิงพุทธ สรีระ	ส ๑.๒ ม.๒/๗	ศึกษาความสำคัญของพุทธประวัติบทที่ ๑๓ ถวายพระเพลิงพุทธสรีระ - แบ่งพระบรมสารีริกธาตุ - ประเพณีแห่งพระสรีระ - การทำสังคายนา	๑๐	๒๕
๔	ศาสนพิธีหมวดที่ ๔ ปกิณณกพิธี	ส ๑.๒ ม.๒/๙	ศึกษาความสำคัญของศาสนพิธีหมวดที่ ๔ ปกิณณกพิธี ๑. วิธีแสดงความเคารพ ๒. วิธีประเคนของพระ ๓. วิธีทำหนังสืออาราธนาและทำใบ ปวารณาถวายปัจจัย - ตัวอย่างฎีกาอาราธนา - ตัวอย่างใบปวารณาถวาย จตุปัจจัย ๕. วิธีอาราธนาศีล อาราธนาพระปริตร และอาราธนาธรรม - วิธีอาราธนา - หลักการอาราธนา - คำอาราธนาศีล ๕ - คำอาราธนาพระ ปริตร - คำอาราธนาธรรม ๖. วิธีกรวดน้ำ - คำกรวดน้ำแบบสั้น	๔	๑๐
รวมภาคเรียนที่ ๒				๔๐	๑๐๐

หมายเหตุ : ในช่องจำนวนเวลา/ชั่วโมง และช่องน้ำหนักคะแนน สถานศึกษาสามารถกำหนดได้
ตามความเหมาะสมของเนื้อหาที่สอน แต่ไม่เกินจำนวนชั่วโมงและน้ำหนักคะแนนที่หน่วยกิตกำหนด
ในภาคการศึกษานั้นๆ



โครงสร้างสารการเรียนรู้พุทธประวัติ

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๓ จำนวน ๒.๐ หน่วยกิต เวลา ๘๐ ชั่วโมง (ภาคเรียนที่ ๑ และ ๒)

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๓ ภาคเรียนที่ ๑

ลำดับ ที่	ชื่อหน่วยการเรียนรู้	มาตรฐานการเรียนรู้/ ตัวชี้วัด	สาระสำคัญ	เวลา (ชั่วโมง)	น้ำหนัก คะแนน
๑	อนุพุทธประวัติในส่วน ประวัติของพระ มหาสาวกผู้ได้รับ เอตทัคคะ ๔๑ องค์	ส ๑.๒ ม.๓/๑	ศึกษาความสำคัญของอนุพุทธประวัติ ในส่วนประวัติของพระมหาสาวกผู้ ได้รับเอตทัคคะ ๔๑ องค์ (องค์ที่ ๑- ๒๐) - พระอัญญาโกณฑัญญะ - พระสารีบุตร - พระโมคคัลลานะ - พระมหากัสสปะ - พระอนุรุธ - พระภททีย - พระลูกณฏฐกัณฐิก - พระปิณโฑลภารทวาชะ - พระปัญณณมิตตานียบุตร - พระมหากัจจายนะ - พระจูฬปันถก - พระมหาปันถก - พระสุภูติ - พระขทรวนียเรวัต - พระกังขาเรวัต - พระโสณโกฬวิสิส	๓๖ 	๘๕



ลำดับ ที่	ชื่อหน่วยการเรียนรู้	มาตรฐานการเรียนรู้/ ตัวชี้วัด	สาระสำคัญ	เวลา (ชั่วโมง)	น้ำหนัก คะแนน
			- พระโสมกุฎิกัณณเถระ - พระสีวลีเถระ - พระวักกเถระ - พระราหุลเถระ		
๒	ศาสนพิธีหมวดที่ ๒ กุศลพิธี	ส ๑.๒ ม.๓/๒	ศึกษาความสำคัญของศาสนพิธีหมวดที่ ๑ กุศลพิธี - พิธีเข้าพรรษา - พิธีถอนสัณห์ - พิธีทำสามัคคีธรรม - พิธีทำวัตรสวดมนต์ - พิธีกรรมวันธรรมสวนะ - พิธีทำสังฆอุโบสถ - พิธีออกพรรษา	๔	๑๕
รวมภาคเรียนที่ ๑				๔๐	๑๐๐

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๓ ภาคเรียนที่ ๒

ลำดับ ที่	ชื่อหน่วยการเรียนรู้	มาตรฐานการเรียนรู้/ ตัวชี้วัด	สาระสำคัญ	เวลา (ชั่วโมง)	น้ำหนัก คะแนน
๑	อนุพุทธประวัติในส่วน ประวัติของพระ มหาสาวกผู้ได้รับ เอตทัคคะ ๔๑ องค์	ส ๑.๒ ม.๓/๑	ศึกษาความสำคัญของอนุพุทธประวัติ ในส่วนประวัติของพระมหาสาวกผู้ ได้รับเอตทัคคะ ๔๑ องค์ (องค์ที่ ๒๑- ๔๑) - พระรัฐบาลเถระ - พระโกณฑธานเถระ - พระวังคีสเถระ - พระอุปเสนเถระ - พระทัพพมัลลบุตรเถระ - พระปิลินทวัจฉเถระ - พระพาหิยทวารุจิรียเถระ - พระกุมารกัสสปเถระ - พระมหาโกฏิเถระ - พระอานนทเถระ - พระอุรุเวลากัสสปเถระ - พระกาฬุทายีเถระ	๓๖	๘๕



ลำดับ ที่	ชื่อหน่วยการเรียนรู้	มาตรฐานการเรียนรู้/ ตัวชี้วัด	สาระสำคัญ	เวลา (ชั่วโมง)	น้ำหนัก คะแนน
			- พระพาลกุลเถระ - พระโสภิตเถระ - พระอุบาลีเถระ - พระนันทกเถระ - พระนันทเถระ - พระมหากัปปินเถระ - พระสาตเถระ - พระราธเถระ - พระโมฆราชเถระ		
๒	ศาสนพิธีหมวดที่ ๒ บุญพิธี	ส ๑.๒ ม.๓/๓	ศึกษาความสำคัญของศาสนพิธีหมวดที่ ๒ บุญพิธี - พิธีทำบุญตักบาตรเทโวโรหณะ - พิธีเจริญพระพุทธมนต์ - พิธีสวดพระพุทธมนต์ - พิธีสวดพระอภิธรรม - พิธีสวดมาติกา - พิธีสวดแจ้ง - พิธีสวดถวายพรพระ - พิธีอนุโมทนากรรมต่างๆ - พิธีแสดงพระธรรมเทศนา	๔	๑๕
รวมภาคเรียนที่ ๒				๔๐	๑๐๐

หมายเหตุ : ในช่องจำนวนเวลา/ชั่วโมง และช่องน้ำหนักคะแนน สถานศึกษาสามารถกำหนดได้
ตามความเหมาะสมของเนื้อหาที่สอน แต่ไม่เกินจำนวนชั่วโมงและน้ำหนักคะแนนที่หน่วยกิตกำหนด
ในภาคการศึกษานั้นๆ



การออกแบบหน่วยการเรียนรู้ สารการเรียนรู้พุทธประวัติ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑

มาตรฐานการเรียนรู้ ส ๑.๒ เข้าใจ ตระหนัก และปฏิบัติตนเป็นพุทธศาสนิกชนที่ดี และธำรงรักษาพระพุทธศาสนา

ตัวชี้วัด/ผลการเรียนรู้ ม.๑/๑ รู้และเข้าใจพุทธประวัติบทที่ ๑ ชมพูทวีปและประชาชน

สารการเรียนรู้

สาระสำคัญ	ชิ้นงาน/ภาระงาน	ประเด็นและเกณฑ์ประเมิน	การจัดกิจกรรมการเรียนรู้	ชื่อหน่วย /เวลา
ศึกษาความสำคัญของพุทธประวัติบทที่ ๑ ชมพูทวีปและประชาชน - อาณาจักรต่างๆ - วรรณะ ๔ - ความคิดเห็น - ลัทธิพื้นเมือง - สรุปชื่อแคว้นและชื่อเมืองหลวงในครั้งพุทธกาล	ชิ้นงาน (ใบความรู้) ได้แก่ - งาน เขียน / บท ความ เช่น เรียงความ จดหมาย โคลงกลอน การบรรยาย การเขียนตอบ ฯลฯ - ภาพ/แผนภูมิ เช่น แผนที่ แผนผัง ภูมิภาพ กราฟ ตาราง ฯลฯ - สิ่งประดิษฐ์ เช่น งานประดิษฐ์ งานแสดงนิทรรศการ หุ่นจำลอง ฯลฯ ภาระงาน (ใบงาน) ได้แก่ - การพูด/รายงานปากเปล่า เช่น การท่อง การอ่าน กล่าวรายงาน เขียนรายงาน โต้ว่าที่ นำเสนอ สัมภาษณ์ บทบาทสมมุติ ฯลฯ	ประเด็นประเมิน เช่น - หลักธรรมคำสอนในธรรมวินายก ทุกะ หมวด ๒ - ใบงาน - ตรวจแบบทดสอบก่อนเรียน - สนทนาซักถาม อภิปราย สรุปองค์ความรู้ เกณฑ์ประเมิน เช่น - ประเมินพฤติกรรม - ประเมินใบงาน - ประเมินผลงาน - ตอบข้อซักถามได้ - ทดสอบหลังเรียน เครื่องมือประเมิน เช่น - แบบทดสอบก่อนเรียน - แบบประเมินใบงาน - แบบประเมินผลงาน - แบบสังเกต	การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ เช่น - จัดกิจกรรมการเรียนรู้ด้วยกระบวนการสอนพุทธวิธี ๙ รูปแบบ - จัดกิจกรรมการเรียนรู้ด้วยกระบวนการปฏิบัติงานกลุ่ม - จัดกิจกรรมการเรียนรู้ด้วยการสร้างความคิดรวบยอด - จัดกิจกรรมการเรียนรู้ด้วยกระบวนการฝึกการอ่าน คิด วิเคราะห์ และเขียนสื่อความ - จัดกิจกรรมการเรียนรู้ด้วยกระบวนการแก้ปัญหา - จัดกิจกรรมการเรียนรู้ด้วยกระบวนการสร้างคำถาม-คำตอบ ที่สอดคล้องกับปัญหา - จัดกิจกรรมการเรียนรู้ด้วยกระบวนการอื่นๆ (ตามความเหมาะสม)	พุทธประวัติบทที่ ๑ ชมพูทวีปและประชาชน ๘ ชั่วโมง



--	--	--	--	--

การออกแบบหน่วยการเรียนรู้สารการเรียนรู้พุทธประวัติ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑

มาตรฐานการเรียนรู้ ส ๑.๒ เข้าใจ ตระหนัก และปฏิบัติตนเป็นพุทธศาสนิกชนที่ดี และดำรงรักษาพระพุทธศาสนา

ตัวชี้วัด/ผลการเรียนรู้ ม.๑/๒ รู้และเข้าใจพุทธประวัติบทที่ ๒ สักกชนบทและศากยวงศ์

สารการเรียนรู้

สาระสำคัญ	ชิ้นงาน/ภาระงาน	ประเด็นและเกณฑ์ประเมิน	กิจกรรมการเรียนรู้	ชื่อหน่วย /เวลา
ศึกษาความสำคัญของพุทธประวัติบทที่ ๒ สักกชนบทและศากยวงศ์ - วิธีการปกครอง - ศากยวงศ์				พุทธประวัติบทที่ ๒ สักกชนบทและ ศากยวงศ์ ๔ ชั่วโมง



--	--	--	--	--

การออกแบบหน่วยการเรียนรู้ สารการเรียนรู้พุทธประวัติ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑

มาตรฐานการเรียนรู้ ส ๑.๒ เข้าใจ ตระหนัก และปฏิบัติตนเป็นพุทธศาสนิกชนที่ดี และดำรงรักษาพระพุทธศาสนา

ตัวชี้วัด/ผลการเรียนรู้ ม.๑/๓ รู้และเข้าใจพุทธประวัติบทที่ ๓ พระศาสดาประสูติ

สารการเรียนรู้

สาระสำคัญ	ชิ้นงาน/ภาระงาน	ประเด็นและเกณฑ์ประเมิน	การจัดกิจกรรมการเรียนรู้	ชื่อหน่วย /เวลา
ศึกษาความสำคัญของพุทธประวัติบทที่ ๓ พระศาสดาประสูติ - เหตุที่ประสูติที่ลุมพินีวัน - อภินิหารของพระมหาบุรุษ - อสิตดาบสเข้าเฝ้า - ขนานพระนาม - พระมารดาทิวกศ - ได้ปฐมฌานในวันแรกนาขวัญ - ศึกษาศิลปวิทยา - อภิเษกสมรส - พระประยูรญาติ				พุทธประวัติบทที่ ๓ พระศาสดาประสูติ ๑๔ ชั่วโมง



--	--	--	--	--

การออกแบบหน่วยการเรียนรู้ สารการเรียนรู้พุทธประวัติ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑

มาตรฐานการเรียนรู้ ส ๑.๒ เข้าใจ ตระหนัก และปฏิบัติตนเป็นพุทธศาสนิกชนที่ดี และดำรงรักษาพระพุทธศาสนา

ตัวชี้วัด/ผลการเรียนรู้ ม.๑/๔ รู้และเข้าใจพุทธประวัติบทที่ ๔ เสด็จออกบรรพชา

สารการเรียนรู้

สาระสำคัญ	ชิ้นงาน/ภาระงาน	ประเด็นและเกณฑ์ประเมิน	การจัดกิจกรรมการเรียนรู้	ชื่อหน่วย /เวลา
ศึกษาความสำคัญของพุทธประวัติบทที่ ๔ เสด็จออกบรรพชา - ปัญจวัคคีย์ออกบวช				พุทธประวัติบทที่ ๔ เสด็จออกบรรพชา ๘ ชั่วโมง



--	--	--	--	--

การออกแบบหน่วยการเรียนรู้สารการเรียนรู้พุทธประวัติ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑

มาตรฐานการเรียนรู้ ส ๑.๒ เข้าใจ ตระหนัก และปฏิบัติตนเป็นพุทธศาสนิกชนที่ดี และดำรงรักษาพระพุทธศาสนา

ตัวชี้วัด/ผลการเรียนรู้ ม.๑/๕ รู้และเข้าใจพุทธประวัติบทที่ ๕ ตรัสรู้

สารการเรียนรู้

สาระสำคัญ	ชิ้นงาน/ภาระงาน	ประเด็นและเกณฑ์ประเมิน	การจัดกิจกรรมการเรียนรู้	ชื่อหน่วย /เวลา
ศึกษาความสำคัญของพุทธประวัติบทที่ ๕ ตรัสรู้ - ทรงศึกษาลัทธิของสองดาบส				พุทธประวัติบทที่ ๕ ตรัสรู้



- ทรงบำเพ็ญทุกกรกิริยา - อุปมา ๓ ข้อ - ปัญจวัคคีย์หลักหนี - ตรัสรู้ - เหตุการณ์จวนจะตรัสรู้ - ทรงชนะพญามาร				๑๐ ชั่วโมง
---	--	--	--	--------------------------------

การออกแบบหน่วยการเรียนรู้ สารการเรียนรู้พุทธประวัติ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑

มาตรฐานการเรียนรู้ ส ๑.๒ เข้าใจ ตระหนัก และปฏิบัติตนเป็นพุทธศาสนิกชนที่ดี และดำรงรักษาพระพุทธศาสนา

ตัวชี้วัด/ผลการเรียนรู้ ม.๑/๖ รู้และเข้าใจพุทธประวัติบทที่ ๖ ปฐมเทศนาและปฐมสาวก

สารการเรียนรู้

สาระสำคัญ	ชิ้นงาน/ภาระงาน	ประเด็นและเกณฑ์ประเมิน	การจัดกิจกรรมการเรียนรู้	ชื่อหน่วย
-----------	-----------------	------------------------	--------------------------	-----------



				/เวลา
ศึกษาความสำคัญของพุทธประวัติบทที่ ๖ ปฐมเทศนาและปฐมสาวก - บุคคลที่เปรียบด้วยดอกบัว ๔ เหล่า - โปรดปัญจวัคคีย์ - ทรงแสดงปฐมเทศนา - ปฐมสาวก - ทรงแสดงอนัตตลักขณสูตร				พุทธประวัติบทที่ ๖ ปฐมเทศนาและ ปฐมสาวก ๑๐ ชั่วโมง



การออกแบบหน่วยการเรียนรู้ สารการเรียนรู้พุทธประวัติ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑

มาตรฐานการเรียนรู้ ส ๑.๒ เข้าใจ ตระหนัก และปฏิบัติตนเป็นพุทธศาสนิกชนที่ดี และธำรงรักษาพระพุทธศาสนา

ตัวชี้วัด/ผลการเรียนรู้ ม.๑/๗ รู้และเข้าใจเหตุเกิดและประเภทศาสนพิธี

สารการเรียนรู้

สาระสำคัญ	ชิ้นงาน/ภาระงาน	ประเด็นและเกณฑ์ประเมิน	การจัดกิจกรรมการเรียนรู้	ชื่อหน่วย /เวลา
ศึกษาความสำคัญของเหตุเกิดศาสนพิธี - เหตุเกิดศาสนพิธี - ประเภทของศาสนพิธี				เหตุเกิดและ ประเภทศาสนพิธี ๔ ชั่วโมง



--	--	--	--	--

การออกแบบหน่วยการเรียนรู้สารการเรียนรู้พุทธประวัติ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑

มาตรฐานการเรียนรู้ ส ๑.๒ เข้าใจ ตระหนัก และปฏิบัติตนเป็นพุทธศาสนิกชนที่ดี และดำรงรักษาพระพุทธศาสนา

ตัวชี้วัด/ผลการเรียนรู้ ม.๑/๘ รู้และเข้าใจศาสนพิธีหมวดที่ ๑ กุศลพิธี

สารการเรียนรู้

สาระสำคัญ	ชิ้นงาน/ภาระงาน	ประเด็นและเกณฑ์ประเมิน	การจัดกิจกรรมการเรียนรู้	ชื่อหน่วย /เวลา
ศึกษาความสำคัญของศาสนพิธีหมวดที่ ๑ กุศลพิธี ๑. พิธีแสดงตนเป็นพุทธมามกะ - เหตุผลและโอกาสในการแสดงตนเป็น พุทธมามกะ - ระเบียบพิธีในการแสดงตนเป็นพุทธ มามกะ ๒. พิธีรักษาอุโบสถศีล ๓. พิธีเวียนเทียนในวันสำคัญทาง พระพุทธศาสนา				ศาสนพิธีหมวดที่ ๑ กุศลพิธี ๑๐ ชั่วโมง



--	--	--	--	--

การออกแบบหน่วยการเรียนรู้ สารการเรียนรู้พุทธประวัติ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑

มาตรฐานการเรียนรู้ ส ๑.๒ เข้าใจ ตระหนัก และปฏิบัติตนเป็นพุทธศาสนิกชนที่ดี และดำรงรักษาพระพุทธศาสนา

ตัวชี้วัด/ผลการเรียนรู้ ม.๑/๓ รู้และเข้าใจศาสนพิธีหมวดที่ ๒ บุญพิธี

สารการเรียนรู้

สาระสำคัญ	ชิ้นงาน/ภาระงาน	ประเด็นและเกณฑ์ประเมิน	การจัดกิจกรรมการเรียนรู้	ชื่อหน่วย /เวลา
ศึกษาความสำคัญของศาสนพิธีหมวดที่ ๒ บุญพิธี - การประกอบพิธีทำบุญงานมงคล - วิธีการจัดและถวายข้าวบูชาพระพุทธรูป - การประกอบพิธีทำบุญงานอวมงคล				ศาสนพิธีหมวดที่ ๒ บุญพิธี ๑๒ ชั่วโมง



--	--	--	--	--

การออกแบบหน่วยการเรียนรู้ สารการเรียนรู้พุทธประวัติ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๒

มาตรฐานการเรียนรู้ ส ๑.๒ เข้าใจ ตระหนัก และปฏิบัติตนเป็นพุทธศาสนิกชนที่ดี และธำรงรักษาพระพุทธศาสนา

ตัวชี้วัด/ผลการเรียนรู้ ม.๒/๑ อธิบายพุทธประวัติบทที่ ๗ ส่งพระสาวกไปประกาศพระศาสนา

สารการเรียนรู้

สาระสำคัญ	ชิ้นงาน/ภาระงาน	ประเด็นและเกณฑ์ประเมิน	การจัดกิจกรรมการเรียนรู้	ชื่อหน่วย /เวลา
ศึกษาความสำคัญของพุทธประวัติบทที่ ๗ ส่งพระสาวกไปประกาศพระศาสนา - ยสกุบุตรออกบวช - บิฑามารดาออกติดตาม - ยสกุบุตรสำเร็จเป็นพระอรหันต์ - อุบาสิกาคู่แรก - สหายพระยสะ	ชิ้นงาน (ใบความรู้) ได้แก่ - งาน เขียน / บ ท ความ เช่น เรียงความ จดหมาย โคลงกลอน การบรรยาย การเขียนตอบ ฯลฯ - ภาพ/แผนภูมิ เช่น แผนผัง แผนภูมิ วาดภาพ กราฟ ตาราง ฯลฯ - สิ่งประดิษฐ์ เช่น งานประดิษฐ์ งาน	ประเด็นประเมิน เช่น - หลักธรรมคำสอนในธรรมวินัย ทุกะ หมวด ๒ - ใบงาน - ตรวจแบบทดสอบก่อนเรียน - สนทนาซักถาม อภิปราย สรุปองค์ความรู้	การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ เช่น - จัดกิจกรรมการเรียนรู้ด้วยกระบวนการสอนพุทธวิธี ๔ รูปแบบ - จัดกิจกรรมการเรียนรู้ด้วยกระบวนการปฏิบัติงานกลุ่ม - จัดกิจกรรมการเรียนรู้ด้วยการสร้างความคิดรวบยอด	พุทธประวัติบทที่ ๗ ส่งพระสาวกไปประกาศพระศาสนา ๑๒ ชั่วโมง



- ประทานอุปสมบทไตรสรณคมน์ - โปรดภททวัคคีย์ - โปรดชฎิลสามพี่น้อง	แสดงนิทรรศการ หุ่นจำลอง ฯลฯ ภาระงาน (ใบงาน) ได้แก่ - การพูด/รายงานปากเปล่า เช่น การท่อง การอ่าน กล่าวรายงาน เขียนรายงาน โต้ว่าที่ นำเสนอ สัมภาษณ์ บทบาทสมมุติ ฯลฯ	เกณฑ์ประเมิน เช่น - ประเมินพฤติกรรม - ประเมินใบงาน - ประเมินผลงาน - ตอบข้อซักถามได้ - ทดสอบหลังเรียน เครื่องมือประเมิน เช่น - แบบทดสอบก่อนเรียน - แบบประเมินใบงาน - แบบประเมินผลงาน - แบบสังเกต	- จัดกิจกรรมการเรียนรู้ด้วยกระบวนการฝึกการอ่าน คิด วิเคราะห์ และเขียนสื่อความ - จัดกิจกรรมการเรียนรู้ด้วยกระบวนการแก้ปัญหา - จัดกิจกรรมการเรียนรู้ด้วยกระบวนการสร้างคำถาม-คำตอบ ที่สอดคล้องกับปัญหา - จัดกิจกรรมการเรียนรู้ด้วยกระบวนการอื่นๆ (ตามความเหมาะสม)	
---	--	--	---	-------

การออกแบบหน่วยการเรียนรู้สารการเรียนรู้พุทธประวัติ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๒

มาตรฐานการเรียนรู้ ส ๑.๒ เข้าใจ ตระหนัก และปฏิบัติตนเป็นพุทธศาสนิกชนที่ดี และธำรงรักษาพระพุทธศาสนา

ตัวชี้วัด/ผลการเรียนรู้ ม.๒/๒ อธิบายพุทธประวัติบทที่ ๘ เสด็จกรุงราชคฤห์ แคว้นมคธ

สารการเรียนรู้

สาระสำคัญ	ชิ้นงาน/ภาระงาน	ประเด็นและเกณฑ์ประเมิน	การจัดกิจกรรมการเรียนรู้	ชื่อหน่วย /เวลา
ศึกษาความสำคัญของพุทธประวัติบทที่ ๘ เสด็จกรุงราชคฤห์ แคว้นมคธ - โปรดพระเจ้าพิมพิสาร				พุทธประวัติบทที่ ๘ เสด็จกรุงราชคฤห์ แคว้นมคธ



สาระสำคัญ	ชิ้นงาน/ภาระงาน	ประเด็นและเกณฑ์ประเมิน	การจัดกิจกรรมการเรียนรู้	ชื่อหน่วย /เวลา
- ความปรารถนาของพระเจ้าพิมพิสาร ๕ ประการ - พระอัครสาวกออกบวช				๖ ชั่วโมง

การออกแบบหน่วยการเรียนรู้ สารการเรียนรู้พุทธประวัติ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๒

มาตรฐานการเรียนรู้ ส ๑.๒ เข้าใจ ตระหนัก และปฏิบัติตนเป็นพุทธศาสนิกชนที่ดี และธำรงรักษาพระพุทธศาสนา

ตัวชี้วัด/ผลการเรียนรู้ ม.๒/๓ อธิบายพุทธประวัติบทที่ ๙ ทรงบำเพ็ญพุทธกิจในมคชนบท



สารการเรียนรู้

สาระสำคัญ	ชิ้นงาน/ภาระงาน	ประเด็นและเกณฑ์ประเมิน	การจัดกิจกรรมการเรียนรู้	ชื่อหน่วย /เวลา
ศึกษาความสำคัญของพุทธประวัติบทที่ ๙ ทรงบำเพ็ญพุทธกิจในมคธชนบท - ประทานอุปสมบทแก่พระมหากัสสปะ - มหาจาตุรงคสันนิบาต - ใจความในโอวาทปาฏิโมกข์ - ทรงอนุญาตเสนาสนะ - ทรงแสดงวิธีทำพุทฺพเปตพลี - ทรงมอบให้สงฆ์เป็นใหญ่ในการให้อุปสมบท - โปรดสังคายนา - มูลเหตุทำเทวตพลี				พุทธประวัติบทที่ ๙ ทรงบำเพ็ญพุทธกิจใน มคธชนบท ๑๐ ชั่วโมง



การออกแบบหน่วยการเรียนรู้ สารการเรียนรู้พุทธประวัติ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๒

มาตรฐานการเรียนรู้ ส ๑.๒ เข้าใจ ตระหนัก และปฏิบัติตนเป็นพุทธศาสนิกชนที่ดี และธำรงรักษาพระพุทธศาสนา

ตัวชี้วัด/ผลการเรียนรู้ ม.๒/๔ อธิบายพุทธประวัติบทที่ ๑๐ เสด็จสักกชนบท

สารการเรียนรู้

สาระสำคัญ	ชิ้นงาน/ภาระงาน	ประเด็นและเกณฑ์ประเมิน	การจัดกิจกรรมการเรียนรู้	ชื่อหน่วย /เวลา
ศึกษาความสำคัญของพุทธประวัติบทที่ ๑๐ เสด็จสักกชนบท - เสด็จนครกบิลพัสดุ์ - ทรงแสดงพุทธปาฏิหาริย์ - โปรดพุทธบิดา - โปรดพระนางพิมพา - ราหุลกุมารบรรพชา				พุทธประวัติบทที่ ๑๐ เสด็จสักกชนบท ๘ ชั่วโมง



สาระสำคัญ	ชิ้นงาน/ภาระงาน	ประเด็นและเกณฑ์ประเมิน	การจัดกิจกรรมการเรียนรู้	ชื่อหน่วย /เวลา

การออกแบบหน่วยการเรียนรู้ สารการเรียนรู้พุทธประวัติ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๒

มาตรฐานการเรียนรู้ ส ๑.๒ เข้าใจ ตระหนัก และปฏิบัติตนเป็นพุทธศาสนิกชนที่ดี และดำรงรักษาพระพุทธศาสนา

ตัวชี้วัด/ผลการเรียนรู้ ม.๒/๕ อธิบายพุทธประวัติบทที่ ๑๑ เสด็จโกศลงชนบท

สารการเรียนรู้

สาระสำคัญ	ชิ้นงาน/ภาระงาน	ประเด็นและเกณฑ์ประเมิน	การจัดกิจกรรมการเรียนรู้	ชื่อหน่วย /เวลา
ศึกษาความสำคัญของพุทธประวัติบทที่ ๑๑ เสด็จโกศลงชนบท - อนาคตปณิกเศรษฐีสร้างเขตวันมหาวิหาร				พุทธประวัติบทที่ ๑๑ เสด็จโกศลงชนบท ๒ ชั่วโมง



สาระสำคัญ	ชิ้นงาน/ภาระงาน	ประเด็นและเกณฑ์ประเมิน	การจัดกิจกรรมการเรียนรู้	ชื่อหน่วย /เวลา

การออกแบบหน่วยการเรียนรู้ สารการเรียนรู้พุทธประวัติ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๒

มาตรฐานการเรียนรู้ ส ๑.๒ เข้าใจ ตระหนัก และปฏิบัติตนเป็นพุทธศาสนิกชนที่ดี และธำรงรักษาพระพุทธศาสนา

ตัวชี้วัด/ผลการเรียนรู้ ม.๒/๖ อธิบายพุทธประวัติบทที่ ๑๒ ทรงปลงอายุสังขาร

สารการเรียนรู้

สาระสำคัญ	ชิ้นงาน/ภาระงาน	ประเด็นและเกณฑ์ประเมิน	การจัดกิจกรรมการเรียนรู้	ชื่อหน่วย /เวลา
ศึกษาความสำคัญของพุทธประวัติบทที่ ๑๒ ทรงปลงอายุสังขาร - เหตุแผ่นดินไหว ๘ ประการ - สถานที่ทรงทำนิมิตโอภาส ๑๖ ตำบล - ประทานพระโอวาทแก่พระภิกษุสงฆ์ - ทรงพระประสูติ - ตรัสถึงทำนายจุนทะ				พุทธประวัติบทที่ ๑๒ ทรงปลงอายุสังขาร ๒๔ ชั่วโมง



สาระสำคัญ	ชิ้นงาน/ภาระงาน	ประเด็นและเกณฑ์ประเมิน	การจัดกิจกรรมการเรียนรู้	ชื่อหน่วย /เวลา
- เสด็จกรุงกุสินารา - ทรงปรารภสักการบูชา - ทรงแสดงความเป็นไปแห่งเวทดา - สังเวชนียสถาน ๔ ตำบล - อาการที่ภิกษุจะพึงปฏิบัติในสตรี - วิธีปฏิบัติในพระพุทธสรีระ - อุบาสรบุคคล ๔ - ประทานโอวาทแก่พระอานนท์ - ตรัสสรรเสริญพระอานนท์ - ตรัสเรื่องเมืองกุสินารา - ตรัสให้แจ้งข่าวการปรินิพพานแก่ มัลลกะบุตร - โปรดสุภทัตปริพาชก - ประทานโอวาทแก่ภิกษุสงฆ์ - ปังฉิมโอวาท - ปรีนิพพาน - ผู้แสดงสังเวคกถา				

การออกแบบหน่วยการเรียนรู้ สารการเรียนรู้พุทธประวัติ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๒

มาตรฐานการเรียนรู้ ส ๑.๒ เข้าใจ ตระหนัก และปฏิบัติตนเป็นพุทธศาสนิกชนที่ดี และธำรงรักษาพระพุทธศาสนา

ตัวชี้วัด/ผลการเรียนรู้ ม.๒/๗ อธิบายพุทธประวัติบทที่ ๑๓ ถวายพระเพลิงพุทธสรีระ

สารการเรียนรู้

สาระสำคัญ	ชิ้นงาน/ภาระงาน	ประเด็นและเกณฑ์ประเมิน	การจัดกิจกรรมการเรียนรู้	ชื่อหน่วย /เวลา
-----------	-----------------	------------------------	--------------------------	--------------------



สาระสำคัญ	ชิ้นงาน/ภาระงาน	ประเด็นและเกณฑ์ประเมิน	การจัดกิจกรรมการเรียนรู้	ชื่อหน่วย /เวลา
ศึกษาความสำคัญของพุทธประวัติบทที่ ๑๓ ถวายพระเพลิงพุทธสรีระ - แบ่งพระบรมสารีริกธาตุ - ประเพณีแห่พระสรีระเจดีย์ - การทำสังคายนา				พุทธประวัติบทที่ ๑๓ ถวายพระเพลิงพุทธ สรีระ ๑๐ ชั่วโมง



การออกแบบหน่วยการเรียนรู้ สารการเรียนรู้พุทธประวัติ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๒

มาตรฐานการเรียนรู้ ส ๑.๒ เข้าใจ ตระหนัก และปฏิบัติตนเป็นพุทธศาสนิกชนที่ดี และธำรงรักษาพระพุทธศาสนา

ตัวชี้วัด/ผลการเรียนรู้ ม.๒/๘ อธิบายศาสนพิธีหมวดที่ ๓ ทานพิธี

สารการเรียนรู้

สาระสำคัญ	ชิ้นงาน/ภาระงาน	ประเด็นและเกณฑ์ประเมิน	การจัดกิจกรรมการเรียนรู้	ชื่อหน่วย /เวลา
ศึกษาความสำคัญของศาสนพิธี หมวดที่ ๓ ทานพิธี - ทานแบ่งตามกาลเวลาที่ถวายมี ๒ อย่าง - การถวายทาน ๒ อย่าง - คำถวายสังฆทาน (ประเภททั่วไป) - คำถวายสังฆทาน (ประเภทมตกภัต อุทิศผู้ตาย)				ศาสนพิธีหมวดที่ ๓ ทานพิธี ๔ ชั่วโมง



สาระสำคัญ	ชิ้นงาน/ภาระงาน	ประเด็นและเกณฑ์ประเมิน	การจัดกิจกรรมการเรียนรู้	ชื่อหน่วย /เวลา

การออกแบบหน่วยการเรียนรู้ สารการเรียนรู้พุทธประวัติ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๒

มาตรฐานการเรียนรู้ ส ๑.๒ เข้าใจ ตระหนัก และปฏิบัติตนเป็นพุทธศาสนิกชนที่ดี และดำรงรักษาพระพุทธศาสนา

ตัวชี้วัด/ผลการเรียนรู้ ม.๒/๙ อธิบายศาสนพิธีหมวดที่ ๔ ปกิณณกพิธี

สารการเรียนรู้

สาระสำคัญ	ชิ้นงาน/ภาระงาน	ประเด็นและเกณฑ์ประเมิน	การจัดกิจกรรมการเรียนรู้	ชื่อหน่วย /เวลา
ศึกษาความสำคัญของศาสนพิธีหมวดที่ ๔ ปกิณณกพิธี ๑. วิธีแสดงความเคารพ ๒. วิธีประเคนของพระ ๓. วิธีทำหนังสืออาราธนาและทำใบ ปวารณาถวายปัจจัย - ตัวอย่างฎีกาอาราธนา - ตัวอย่างใบปวารณาถวายปัจจัย ๕. วิธีอาราธนาศีล อาราธนาพระปริตร และอาราธนาธรรม - วิธีอาราธนา - หลักการอาราธนา - คำอาราธนาศีล ๕				ศาสนพิธีหมวดที่ ๔ ปกิณณกพิธี ๔ ชั่วโมง



สาระสำคัญ	ชิ้นงาน/ภาระงาน	ประเด็นและเกณฑ์ประเมิน	การจัดกิจกรรมการเรียนรู้	ชื่อหน่วย /เวลา
- คำอาราธนาพระปริตร - คำอาราธนาธรรม ๖. วิธีกรวดน้ำ - คำกรวดน้ำแบบสั้น				

การออกแบบหน่วยการเรียนรู้ สารการเรียนรู้พุทธประวัติ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๓

มาตรฐานการเรียนรู้ ส ๑.๒ เข้าใจ ตระหนัก และปฏิบัติตนเป็นพุทธศาสนิกชนที่ดี และธำรงรักษาพระพุทธศาสนา

ตัวชี้วัด/ผลการเรียนรู้ ม.๓/๑ วิเคราะห์อนุพุทธประวัติในส่วนประวัติของพระมหาสาวกผู้ได้รับเอตทัคคะ ๔๑ องค์

สารการเรียนรู้

สาระสำคัญ	ชิ้นงาน/ภาระงาน	ประเด็นและเกณฑ์ประเมิน	การจัดกิจกรรมการเรียนรู้	ชื่อหน่วย /เวลา
ศึกษาความสำคัญของอนุพุทธประวัติในส่วน ประวัติของพระมหาสาวกผู้ได้รับเอตทัคคะ ๔๑ องค์ (องค์ที่ ๑-๒๐) - พระอัญญาโกณฑัญญะ - พระสารีบุตรเถระ - พระโมคคัลลานเถระ	ชิ้นงาน (ใบความรู้) ได้แก่ - งาน เขียน / บ ท ความ เช่น เรียงความ จดหมาย โคลงกลอน การ บรรยาย การเขียนตอบ ฯลฯ - ภาพ/แผนภูมิ เช่น แผนผัง แผนภูมิ วาดภาพ กราฟ ตาราง ฯลฯ	ประเด็นประเมิน เช่น - หลักธรรมคำสอนในธรรมวินัย ทุก หมวด ๒ - ใบงาน - ตรวจแบบทดสอบก่อนเรียน - สนทนาซักถาม อภิปราย สรุปองค์	การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ เช่น - จัดกิจกรรมการเรียนรู้ด้วยกระบวนการ สอนพุทธวิธี ๙ รูปแบบ - จัดกิจกรรมการเรียนรู้ด้วยกระบวนการ ปฏิบัติงานกลุ่ม - จัดกิจกรรมการเรียนรู้ด้วยการสร้าง	อนุพุทธประวัติในส่วน ของสาวกประวัติองค์ ที่ ๑ -๒๐ ๓๖ ชั่วโมง



สาระสำคัญ	ชิ้นงาน/ภาระงาน	ประเด็นและเกณฑ์ประเมิน	การจัดกิจกรรมการเรียนรู้	ชื่อหน่วย /เวลา
- พระมหากัสสปเถระ - พระอนุรุทธเถระ - พระภัททิยเถระ - พระลघุณภูภิกขุเถระ - พระปิ่นโตภารทวาชเถระ - พระปุลณมนันทานีบุตรเถระ - พระมหากัจจายนเถระ - พระจูฬปันถกเถระ - พระมหาปันถกเถระ - พระสุภติเถระ - พระขทิรวณิยเรวัตเถระ - พระกังขาเรวัตเถระ - พระโสณโกฬิวิสเถระ - พระโสณกุฏิกนณเถระ - พระสีวลีเถระ - พระวักกเถระ - พระราหุลเถระ	- สิ่งประดิษฐ์ เช่น งานประดิษฐ์ งานแสดงนิทรรศการ หุ่นจำลอง ฯลฯ ภาระงาน (ใบงาน) ได้แก่ - การพูด/รายงานปากเปล่า เช่น การท่อง การอ่าน กล่าวรายงาน เขียนรายงาน โต้ว่าที่ นำเสนอ สัมภาษณ์ บทบาทสมมุติ ฯลฯ	ความรู้ เกณฑ์ประเมิน เช่น - ประเมินพฤติกรรม - ประเมินใบงาน - ประเมินผลงาน - ตอบข้อซักถามได้ - ทดสอบหลังเรียน เครื่องมือประเมิน เช่น - แบบทดสอบก่อนเรียน - แบบประเมินใบงาน - แบบประเมินผลงาน - แบบสังเกต	ความคิดรวบยอด - จัดกิจกรรมการเรียนรู้ด้วยกระบวนการฝึกการอ่าน คิด วิเคราะห์ และเขียนสื่อความ - จัดกิจกรรมการเรียนรู้ด้วยกระบวนการแก้ปัญหา - จัดกิจกรรมการเรียนรู้ด้วยกระบวนการสร้างคำถาม-คำตอบ ที่สอดคล้องกับปัญหา - จัดกิจกรรมการเรียนรู้ด้วยกระบวนการอื่นๆ (ตามความเหมาะสม)	

การออกแบบหน่วยการเรียนรู้ สารการเรียนรู้พุทธประวัติ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๓

มาตรฐานการเรียนรู้ ส ๑.๒ เข้าใจ ตระหนัก และปฏิบัติตนเป็นพุทธศาสนิกชนที่ดี และธำรงรักษาพระพุทธศาสนา

ตัวชี้วัด/ผลการเรียนรู้ ม.๓/๑ วิเคราะห์ห่อนพุทธประวัติในส่วนประวัติของพระมหาสาวกผู้ได้รับเอตทัคคะ ๔๑ องค์

สารการเรียนรู้

สาระสำคัญ	ชิ้นงาน/ภาระงาน	ประเด็นและเกณฑ์ประเมิน	การจัดกิจกรรมการเรียนรู้	ชื่อหน่วย /เวลา
-----------	-----------------	------------------------	--------------------------	--------------------



สาระสำคัญ	ชิ้นงาน/ภาระงาน	ประเด็นและเกณฑ์ประเมิน	การจัดกิจกรรมการเรียนรู้	ชื่อหน่วย /เวลา
ศึกษาความสำคัญของอนุพุทธประวัติใน ส่วนประวัติของพระมหาสาวกผู้ได้รับ เอตทัคคะ ๔๑ องค์ (องค์ที่ ๒๑-๔๑ องค์) - พระรัฐบาลเถระ - พระวังคีสเถระ - พระอุปเสนเถระ - พระทัพพมัลลบุตรเถระ - พระปิลินทวัจฉเถระ - พระพาหิยทวารุจิรียเถระ - พระกุมารกัสสปเถระ - พระมหาโกณฑูตเถระ - พระอานนทเถระ - พระอุรุเวลากัสสปเถระ - พระกาฬทายีเถระ - พระพากุลเถระ - พระโสภิตเถระ - พระอุบาลีเถระ - พระนันทเถระ - พระนันทเถระ - พระมหากัปปินเถระ - พระสาครเถระ - พระราธเถระ - พระโมฆราชเถระ				อนุพุทธประวัติในส่วน ของสาวกประวัติองค์ ที่ ๒๑ -๔๐ ๓๖ ชั่วโมง



การออกแบบหน่วยการเรียนรู้ สารการเรียนรู้พุทธประวัติ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๓

มาตรฐานการเรียนรู้ ส ๑.๒ เข้าใจ ตระหนัก และปฏิบัติตนเป็นพุทธศาสนิกชนที่ดี และธำรงรักษาพระพุทธศาสนา

ตัวชี้วัด/ผลการเรียนรู้ ม.๓/๒ วิเคราะห์ศาสนพิธีหมวดที่ ๑ กุศลพิธี

สารการเรียนรู้

สาระสำคัญ	ชิ้นงาน/ภาระงาน	ประเด็นและเกณฑ์ประเมิน	การจัดกิจกรรมการเรียนรู้	ชื่อหน่วย /เวลา
ศึกษาความสำคัญของศาสนพิธีหมวดที่ ๑ กุศลพิธี - พิธีเข้าพรรษา - พิธีถืออุสาหรณ์ - พิธีทำสามัคคีธรรม - พิธีทำวัตรสวดมนต์ - พิธีกรรมวันธรรมสวนะ - พิธีทำสังฆอุโบสถ - พิธีออกพรรษา				ศาสนพิธีหมวดที่ ๑ กุศลพิธี ๔ ชั่วโมง



สาระสำคัญ	ชิ้นงาน/ภาระงาน	ประเด็นและเกณฑ์ประเมิน	การจัดกิจกรรมการเรียนรู้	ชื่อหน่วย /เวลา

การออกแบบหน่วยการเรียนรู้ สารการเรียนรู้พุทธประวัติ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๓

มาตรฐานการเรียนรู้ ส ๑.๒ เข้าใจ ตระหนัก และปฏิบัติตนเป็นพุทธศาสนิกชนที่ดี และดำรงรักษาพระพุทธศาสนา

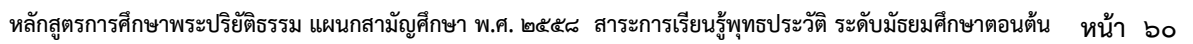
ตัวชี้วัด/ผลการเรียนรู้ ม.๓/๒ วิเคราะห์ศาสนพิธีหมวดที่ ๒ บุญพิธี

สารการเรียนรู้

สาระสำคัญ	ชิ้นงาน/ภาระงาน	ประเด็นและเกณฑ์ประเมิน	การจัดกิจกรรมการเรียนรู้	ชื่อหน่วย /เวลา
ศึกษาความสำคัญของศาสนพิธีหมวดที่ ๒ บุญพิธี - พิธีทำบุญตักบาตรเทโวโรหณะ - พิธีเจริญพระพุทธมนต์ - พิธีสวดพระพุทธรูป - พิธีสวดพระอภิธรรม - พิธีสวดมาติกา - พิธีสวดแจ้ง - พิธีสวดถวายพรพระ - พิธีอนุโมทนากรรมต่างๆ - พิธีแสดงพระธรรมเทศนา				ศาสนพิธีหมวดที่ ๒ บุญพิธี ๔ ชั่วโมง

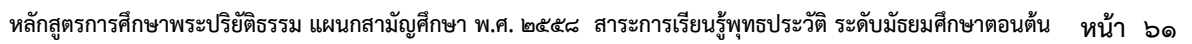


สาระสำคัญ	ชิ้นงาน/ภาระงาน	ประเด็นและเกณฑ์ประเมิน	การจัดกิจกรรมการเรียนรู้	ชื่อหน่วย /เวลา



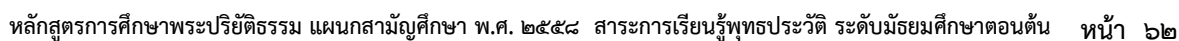
การวัดและประเมินผลสาระการเรียนรู้พุทธประวัติ
ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑

[illegible]



การวัดและประเมินผลสาระการเรียนรู้พุทธประวัติ
ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๒

[illegible]



การวัดและประเมินผลสาระการเรียนรู้พุทธประวัติ
ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๓

ประเด็นการประเมิน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๓	ระดับคุณภาพ			
	ระดับ ๔	ระดับ ๓	ระดับ ๒	ระดับ ๑
มาตรฐาน ส ๑.๒ ม.๓/๑ วิเคราะห์ท่อนุพุทธประวัติ ในส่วนประวัติของพระ มหาสาวกผู้ได้รับ เอตทัคคะ ๔๑ องค์	นักเรียนวิเคราะห์ท่อนุ พุทธประวัติในส่วนของ สาวกประวัติองค์ที่ ๑- ๔๑ ได้ถูกต้องและ สมบูรณ์	นักเรียนวิเคราะห์ท่อนุ พุทธประวัติในส่วนของ สาวกประวัติองค์ที่ ๑- ๔๑ ได้ถูกต้องแต่ไม่ สมบูรณ์	นักเรียนวิเคราะห์ท่อนุ พุทธประวัติในส่วนของ สาวกประวัติองค์ที่ ๑- ๔๑ ได้บางส่วนและไม่ สมบูรณ์	นักเรียนวิเคราะห์ท่อนุ พุทธประวัติในส่วนของ สาวกประวัติองค์ที่ ๑- ๔๑ ได้น้อยและไม่ สมบูรณ์
มาตรฐาน ส ๑.๒ ม.๓/๒ วิเคราะห์ศาสนพิธีหมวดที่ ๑ กุศลพิธี	นักเรียนวิเคราะห์ ศาสน พิธีหมวดที่ ๑ กุศลพิธีได้ ถูกต้องและสมบูรณ์	นักเรียนวิเคราะห์ ศาสน พิธีหมวดที่ ๑ กุศลพิธีได้ ถูกต้องแต่ไม่สมบูรณ์	นักเรียนวิเคราะห์ ศาสน พิธีหมวดที่ ๑ กุศลพิธีได้ บางส่วนและไม่สมบูรณ์	นักเรียนวิเคราะห์ ศาสน พิธีหมวดที่ ๑ กุศลพิธีได้ น้อยและไม่สมบูรณ์
มาตรฐาน ส ๑.๒ ม.๓/๓ วิเคราะห์ศาสนพิธีหมวดที่ ๒ บุญพิธี	นักเรียนวิเคราะห์ ศาสน พิธีหมวดที่ ๒ บุญพิธีได้ ถูกต้องและสมบูรณ์	นักเรียนวิเคราะห์ ศาสน พิธีหมวดที่ ๒ บุญพิธีได้ ถูกต้องแต่ไม่สมบูรณ์	นักเรียนวิเคราะห์ ศาสน พิธีหมวดที่ ๒ บุญพิธีได้ บางส่วนและไม่สมบูรณ์	นักเรียนวิเคราะห์ ศาสน พิธีหมวดที่ ๒ บุญพิธีได้ น้อยและไม่สมบูรณ์





ภาคผนวก

เทคนิควิธีสอนของพระพุทธเจ้า

๑. การทำนามธรรมให้เป็นรูปธรรม

ทำของยากให้ง่าย ธรรมะเป็นเรื่องนามธรรมที่มีเนื้อหาลึกซึ้ง ยากที่จะเข้าใจ ยิ่งเป็นธรรมะระดับสูงสุดก็ยิ่งลึกซึ้งลึกลับยิ่งขึ้น.....ความสำเร็จแห่งภารกิจการสอนประชาชนส่วนหนึ่ง เพราะพระองค์ทรงใช้เทคนิควิธีการทำของยากให้ง่าย เช่น

๑.๑ การใช้อุปมาอุปไมย วิธีนี้เป็นวิธีทรงใช้บ่อยที่สุดวิธีหนึ่ง เพราะทำให้ผู้ฟังมองเห็นภาพและเข้าใจง่าย โดยไม่ต้องเสียเวลาอธิบายความให้ยืดเยื้อ



๑.๒ ยกนิทานประกอบ เป็นเทคนิคหรือกลวิธีหนึ่งที่พระพุทธองค์ทรงใช้บ่อย

๑.๓ ใช้อุปกรณหรือสื่อการสอน เทคนิควิธีสอนด้วยการกระทำของยากให้ง่าย หรือทำนามธรรมให้เป็นรูปธรรมนอกจากใช้อุปมาอุปไมยและเล่านิทานประกอบแล้ว ยังมีอีกวิธีหนึ่งอันเป็นวิธีที่พระพุทธองค์ทรงใช้มากพอๆ กับสองวิธีข้างต้น คือ การใช้สื่ออุปกรณ์หรือใช้สื่อการสอน

๒. ทำตนเป็นตัวอย่าง

ในแง่ของการสอนอาจแบ่งออกเป็น ๒ อย่าง คือ

๒.๑ ทำให้ดู หรือสาธิตให้ดู

๒.๒ ปฏิบัติให้ดูเป็นตัวอย่าง

๓. ใช้ถ้อยคำเหมาะสม

การสอนที่จะประสบความสำเร็จ ผู้สอนจะต้องรู้จักใช้คำ ต้องให้ผู้ฟังรู้สึก ว่า ผู้พูดพูดด้วยเมตตาจิต มิใช่พูดด้วยความมุ่งร้าย

๔. เลือกสอนเป็นรายบุคคล

ผู้สอนต้องรู้ว่าคนฟังนั้นต่างภูมิหลังต่างความสนใจ ต่างระดับสติปัญญาการเรียนรู้ เพราะฉะนั้นการเลือกสอนเป็นรายบุคคลจะช่วยให้การสอนประสบความสำเร็จเป็นอย่างดี ถ้าทำได้ก็ควรใช้วิธีนี้ แม้จะสอนเป็นกลุ่มก็ต้องเอาใจใส่นักเรียนที่มีปัญหาเป็นรายบุคคลให้ได้

๕. รู้จักจังหวะและโอกาส

ดูความพร้อมของผู้เรียน รู้จักคอยจังหวะอันเหมาะสม ถ้าผู้เรียนไม่พร้อมก็เหนียวเปล่า

๖. ยืดหยุ่นในการใช้เทคนิควิธี

เทคนิควิธีบางอย่างใช้ได้ผลในวันนี้ ต่อไปวันข้างหน้าอาจใช้ไม่ได้ก็ได้ จึงควรยืดหยุ่นวิธีการ

๗. การเสริมแรง

มีคำพุทธสรรเสริญพระพุทธเจ้าว่า “ทรงชมคนที่ควรชม ตำหนิคนที่ควรตำหนิ” การชมเป็นการยอมรับความสามารถหรือให้กำลังใจให้ทำอย่างนั้นยิ่งขึ้นไป การตำหนิเป็นการตักเตือนมิให้ประพฤตินั้นอีกต่อไป



หลักสำคัญคือหลักการใหญ่ๆ ของการสอนไม่ว่าจะสอนเรื่องอะไรก็มีอยู่ ๓ หลัก คือ

๑. หลักเกี่ยวกับเนื้อหาที่สอน
๒. หลักเกี่ยวกับตัวผู้เรียน
๓. หลักเกี่ยวกับตัวการสอน

ก. เกี่ยวกับเนื้อหา

คนจะสอนคนอื่นต้องรู้ว่าเขาเรื่องอะไรมาสอนเขาเสียก่อน ไม่ใช่คิดแต่วิธีการสอนว่าจะสอนอย่างไร ต้องคิดก่อนว่า จะเอาอะไรไปสอนเขา พระพุทธเจ้าแนะนำว่าผู้สอนต้องคำนึงเสมอว่า ต้องสอนสิ่งที่รู้เห็นหรือเข้าใจง่ายไปหาสิ่งที่เข้าใจยาก

๑. สอนเนื้อหาที่ลุ่มลึกลงไปตามลำดับ
๒. สอนด้วยของจริง
๓. สอนตรงตามเนื้อหา
๔. สอนมีเหตุผล
๕. สอนเท่าที่จำเป็นจะต้องรู้
๖. สอนสิ่งที่มีความหมายและเป็นประโยชน์แก่ผู้เรียน

ข. เกี่ยวกับตัวผู้เรียน

๑. พุทธองค์จะทรงสอนใคร ทรงดูบุคคลผู้รับการสอนหรือผู้เรียนก่อนว่าบุคคลนั้นๆ เป็นคนประเภทใด มีพื้นความรู้ ความเข้าใจหรือความพร้อมแค่ไหนและควรจะสอนอะไร แค่นั้น

๒. นอกจากดูความแตกต่างของผู้เรียนแล้ว ยังต้องดูความพร้อมของผู้เรียนด้วย
๓. สอนให้ผู้เรียนทำด้วยตนเอง
๔. ผู้เรียนจะต้องมีบทบาทพร้อมด้วย
๕. ครูต้องเอาใจใส่ผู้เรียนที่มีปัญหาเป็นพิเศษ

ค. เกี่ยวกับตัวการสอน

๑. สร้างความสนใจในการสอนคนนั้น (การนำเข้าสู่บทเรียน)
๒. สร้างบรรยากาศในการเรียนการสอนให้ปลอดภัย
๓. มุ่งสอนเนื้อหา มุ่งให้ผู้ฟังเกิดความรู้ความเข้าใจและเปลี่ยนพฤติกรรมในทางที่ดี
๔. ตั้งใจสอน สอนโดยเคารพ ถือว่างานสอนเป็นงานสำคัญ
๕. ใช้ภาษาเหมาะสม ผู้สอนคนอื่นควรมีความสามารถในการสื่อสาร ใช้คำพูดที่ถูกต้องและเหมาะสมกับ

บุคคลและสถานการณ์



หลักการสอนแนวพุทธวิธี

พระพุทธเจ้านั้นทรงเป็นพระบรมครู ยอดครูของผู้สอน พระองค์ทรงมีหลักการในการสอนมากมายหลายหลักการ เรียกว่า “หลัก ๔ ส” คือ

๑. สันตัสสนา อธิบายในเห็นชัดแจ้ง เหมือนจูงมือให้มาด้วยตา
 ๒. สมาทปนา ชักจูงให้เห็นจริงเห็นจังตาม ชวนให้คล้อยตาม จนยอมรับเอาไปปฏิบัติ
 ๓. สมุตเตชนา เข้าใจเกิดความกล้าหาญ มีกำลังใจ มั่นใจว่าทำได้ไม่หวั่นไหวต่ออุปสรรคที่มีมา
 ๔. สัมปหังสนา มีวิธีสอนที่ช่วยให้ผู้ฟังร่าเริง เบิกบาน ฟังไม่เบื่อ เปี่ยมล้นไปด้วยความหวัง
- สรุปหลักการทั่วไปของการสอน คือ แจ่มแจ้ง-จูงใจ-หาญกล้า-ร่าเริง

หลักการสอนพุทธวิธีแบบสนทนา (สากัจฉา หรือธรรมสากัจฉา)

เป็นวิธีที่ทรงใช้บ่อยที่สุด พระองค์ชอบใช้วิธีนี้อาจเป็นด้วยว่าผู้ฟังได้มีโอกาสแสดงความคิดเห็นทำให้การเรียนการสอนสนุกไม่รู้สีกว่าตนกำลัง “เรียน” หรือกำลัง “ถูกสอน” แต่จะรู้สีกว่าตนกำลังสนทนาปราศรัยกับพระพุทธองค์อย่างสนุกสนาน

หลักการสอนพุทธวิธีแบบตอบปัญหา (ปุจฉา-วิสัชนา)

ผู้ถามปัญหาอาจถามด้วยจุดประสงค์หลายอย่าง เช่น

๑. บางคนถามเพื่อต้องการคำตอบในเรื่องที่สงสัยมานาน
๒. บางคนถามเพื่อลองภูมิว่าคนตอบรู้หรือไม่
๓. บางคนถามเพื่อข่มหรือปราบให้ผู้ตอบอับอาย
๔. บางคนถามเพื่อเทียบเคียงกับความเชื่อหรือคำสอนในลัทธิศาสนาของตน

พระพุทธองค์ตรัสรู้ว่าการตอบปัญหาใดๆ ต้องดูลักษณะของปัญหาและเลือกวิธีตอบให้ถูกต้องเหมาะสมพระองค์จำแนกประเภทของปัญหาไว้ ๔ ประการ คือ

๑. ปัญหาบางอย่างต้องตอบตรงไปตรงมา
๒. ปัญหาบางอย่างต้องย้อนถามก่อนจึงตอบ
๓. ปัญหาบางอย่างต้องแยกความตอบ
๔. ปัญหาบางอย่างต้องตัดบทไปเลยไม่ตอบ

วิธีคิดแบบอริยสัจจ/คิดแบบแก้ปัญหา

เป็นการคิดแบบแก้ปัญหาเรียกว่า “วิธีแห่งความดับทุกข์” จัดเป็นวิธีคิดแบบหลักอย่างหนึ่งเป็นวิธีคิดตามเหตุและผลหรือเป็นไปตามเหตุและผล สืบสาวจากผลไปหาเหตุแล้วแก้ไขและทำการที่ต้นเหตุ จัดเป็น ๒ คู่ คือ

- คู่ที่ ๑ ทุกข์เป็นผล เป็นตัวปัญหา เป็นสถานการณ์ที่ประสบ ซึ่งไม่ต้องการ
สมุทัยเป็นเหตุ เป็นที่มาของปัญหา เป็นจุดที่จะต้องกำจัดหรือแก้ไข จึงจะพ้นจากปัญหาได้



คู่ที่ ๒ นิโรธเป็นผล เป็นภาวะสิ้นปัญหา เป็นจุดหมายซึ่งต้องการจะเข้าถึง
มรรคเป็นเหตุ เป็นวิธีการ เป็นข้อปฏิบัติที่ต้องกระทำในการแก้ไขสาเหตุ เพื่อบรรลุจุดหมายคือ
ภาวะสิ้นปัญหาอันได้แก่ความดับทุกข์

กระบวนการจัดกิจกรรมเรียนรู้ แบบพุทธวิธี ๙ อย่าง

๑. การจัดกิจกรรมการเรียนรู้พุทธวิธีแบบอุปมา-อุปไมย (การเปรียบเทียบ)

ขั้นสืบค้น-ขั้นเชื่อมโยง

- เปรียบเทียบนามธรรมกับรูปธรรมให้ผู้เรียนเห็นชัดเจน ครูผู้สอนและผู้เรียนมีส่วนร่วม
- ความแตกต่างระหว่างสิ่งที่เป็นนามธรรมกับรูปธรรม

ขั้นฝึก

- ยกตัวอย่างสิ่งที่เป็นนามธรรมและรูปธรรม
- ผู้เรียนแต่ละรูปหรือแต่ละกลุ่มร่วมอภิปรายหรือนำเสนอสิ่งที่เป็นนามธรรมหรือรูปธรรม
- หาข้อสรุปเกี่ยวกับเนื้อหาที่เป็นนามธรรม-รูปธรรม

ขั้นประยุกต์

- ค้นคว้าสิ่งที่เป็นนามธรรมกับรูปธรรมในเนื้อหาอื่น ๆ นอกเหนือจากเนื้อหาที่กำหนดให้

๒. การจัดกิจกรรมการเรียนรู้พุทธวิธีแบบปฐา-วิเสชา (การถาม-ตอบ)

ขั้นสืบค้น-ขั้นเชื่อมโยง

- การทำหน้าที่เป็นผู้ถาม-ตอบที่ถูกต้องเหมาะสมแก่กาลเทศะ
- วิธีถาม-ตอบ (ตอบทันทีเมื่อมีผู้ถาม, ตอบแบบมีเงื่อนไข, ย้อนถามผู้ถามก่อนแล้วจึงตอบ, นั่งเสียไม่ตอบ เป็นต้น)

ขั้นฝึก

- ตัวอย่างการถาม-ตอบ
- ถาม-ตอบแบบคนต่อคน, ถาม-ตอบแบบกลุ่มต่อกลุ่ม, ถาม-ตอบแบบกลุ่มต่อคน เป็นต้น
- หาข้อสรุปเนื้อหาเกี่ยวกับการถาม-ตอบ

ขั้นประยุกต์

- ค้นคว้าเพิ่มเติมนอกเหนือจากเนื้อหาที่กำหนดไว้ในแผนจัดกิจกรรมการเรียนรู้



๓. การจัดกิจกรรมการเรียนรู้พุทธวิธีแบบธรรมสาส์น (การสนทนา)

ขั้นสืบค้น-ขั้นเชื่อมโยง

- ครูผู้สอนเสนอสถานการณ์ที่เป็นปัญหาหรือจำลองสถานการณ์

ขั้นฝึก

- ผู้เรียน/ครูผู้สอน-อภิปรายในประเด็นที่เป็นปัญหา หัวข้อ หรือสถานการณ์ ตามเนื้อหาที่กำหนด
- หาข้อสรุปในประเด็นที่เป็นปัญหา หัวข้อ หรือสถานการณ์จากการสนทนาอภิปราย

ขั้นประยุกต์

- ศึกษาเพิ่มเติมการสนทนา-อภิปรายของบุคคล, กลุ่มคน, ละคร, องค์กร ฯลฯ

๔. การจัดกิจกรรมการเรียนรู้พุทธวิธีแบบอริยสัจ ๔ (กำหนดปัญหา, ตั้งสมมุติฐาน, ทดลอง, วิเคราะห์ สรุป)

ขั้นสืบค้น (ทุกข์)

- กำหนดปัญหา, ที่มาของปัญหา, การเกิดปัญหา (ตามเนื้อหาที่กำหนด)

ขั้นเชื่อมโยง (สมุทัย)

- ตั้งสมมุติฐาน, การอนุมาน, การคาดคะเน, ความน่าจะเป็น, ปัจจัยเสี่ยง

ขั้นฝึก (นิโรธ)

- ทดลอง, เก็บข้อมูล
- วิเคราะห์, สรุปผล

ขั้นประยุกต์ (มรรค)

- การนำไปประยุกต์ใช้กับสิ่งอื่น ๆ นอกเหนือจากเนื้อหาที่เรียนรู้

๕. การจัดกิจกรรมการเรียนรู้พุทธวิธีแบบไตรสิกขา (ระเบียบวินัย, จิตใจแน่วแน่, แก้ปัญหาถูกต้อง)

ขั้นสืบค้น (ศีล)

- สร้างความมีระเบียบวินัย ความมีศรัทธา ความตระหนัก ความรู้ให้เกิดขึ้นกับผู้เรียนพร้อมที่จะเรียน

ขั้นเชื่อมโยง (สมาธิ)

- ให้ผู้เรียนรวมพลังจิตใจ ความคิดอันแน่วแน่ในการตั้งใจฟัง ตั้งใจดู ตั้งใจจดจำและเห็นความสำคัญต่อเนื้อหาที่จะนำเสนอ

ขั้นฝึก (ปัญญา)

- ใช้สมาธิ จิตใจอันแน่วแน่ทำความเข้าใจกับปัญหา
- ค้นหาสาเหตุที่มาที่ไปของปัญหา
- แก้ไขปัญหาอย่างถูกต้องและถูกวิธี



ขั้นประยุกต์ (ปัญญา)

- ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้, เกิดปัญญาและมีโน้ตชนในเรื่องนั้นๆ ถูกต้อง

๖. การจัดกิจกรรมการเรียนรู้พุทธวิธีแบบพหุสูตร (ฟังมากๆ, เขียนมากๆ, ถามมากๆ, คติวิเคราะห์มากๆ)

ขั้นสืบค้น-ขั้นเชื่อมโยง (การสร้างศรัทธา)

- การจัดบรรยากาศในการนำเข้าสู่บทเรียน
- การสร้างแรงจูงใจในการนำเข้าสู่บทเรียน
- บุคลิกภาพตลอดถึงการวางตัวที่เหมาะสมของผู้สอน
- การสร้างความสัมพันธ์ระหว่างผู้เรียนกับผู้สอน

ขั้นฝึก (การฝึกทักษะ)

- กิจกรรมกลุ่ม/รายบุคคล
- การปฏิบัติ/การนำเสนอ/การแสดงออก
- ฝึกการเขียน, การฟัง, การถาม, และการคติวิเคราะห์

ขั้นประยุกต์ (การประเมิน)

- การประเมินตนเอง
- การประเมินของกัลยาณมิตร
- การศึกษาค้นคว้าเพิ่มเติมและการนำไปประยุกต์ใช้

๗. การจัดกิจกรรมการเรียนรู้พุทธวิธีแบบโยนิโสมนสิการ (การทำไว้ในใจโดยแยกคาย, การใช้ความคิดถูกวิธี)

แบบที่ ๑

ขั้นสืบค้น-ขั้นเชื่อมโยง

- ผู้เรียนรู้จักคิด คิดเป็น คิดอย่างมีระบบ
- ผู้เรียนรู้จักมอง รู้จักพิจารณา ไตร่ตรอง วิเคราะห์ สังเคราะห์

ขั้นฝึก

- ฝึกการคิดหาเหตุผล
- ฝึกการสืบค้นถึงต้นเค้า
- ฝึกการสืบสาวให้ตลอดสาย
- ฝึกการแยกแยะสิ่งนั้นๆ ปัญหา นั้นๆ ตามสภาวะแห่งเหตุและปัจจัย

ขั้นประยุกต์

- ผู้เรียนนำการใช้ความคิดอย่างถูกวิธีไปประยุกต์ใช้กับเหตุการณ์ปัจจุบัน

๘. การจัดกิจกรรมการเรียนรู้พุทธวิธีแบบโยนิโสมนสิการ (สร้างศรัทธาและวิธีคิดให้กับผู้เรียน)

แบบที่ ๒

ขั้นสืบค้น-ขั้นเชื่อมโยง



- ครูผู้สอนสร้างเจตคติที่ดีต่อผู้เรียน
- ครูผู้สอนเสนอปัญหาที่เป็นสาระสำคัญ, หัวเรื่อง
- ครูผู้สอนแนะแหล่งวิทยาการ, แหล่งข้อมูล

ขั้นฝึก

- ผู้เรียนฝึกการรวบรวมข้อมูล
- ครูผู้สอนจัดกิจกรรมให้เกิดกระบวนการคิดแก่ผู้เรียน เช่น คิดสืบค้นต้นเค้า, คิดสืบสาวตลอดสาย, คิดสืบค้นต้นปลาย, และคิดโยงสายสัมพันธ์
- ฝึกการสรุปประเด็น เปรียบเทียบ ประเมินค่า โดยวิธีอภิปราย ทดลอง ทดสอบ
- ดำเนินการเลือกและตัดสินใจ
- กิจกรรมฝึกปฏิบัติเพื่อพิสูจน์ผลการเลือกและตัดสินใจ

ขั้นประยุกต์

- สังเกตวิธีการปฏิบัติ ตรวจสอบ ปรับปรุง
- อภิปรายและสออลถาม
- สรุปบทเรียนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้
- วัดและประเมินผลตามสภาพจริง

๙. การจัดกิจกรรมการเรียนรู้พุทธวิธีแบบอริยบท ๔ (พอใจในสิ่งที่เรียนรู้, พากเพียรต่อสิ่งที่เรียนรู้เสมอ, มุ่งมั่นและเอาใจใส่ต่อสิ่งที่เรียนรู้, คิด วิเคราะห์ ไตร่ตรอง ก่อนนำไปใช้)

ขั้นสืบค้น (ฉันทะ)

- สร้างความพอใจและความสำคัญต่อสิ่งที่เรียนรู้ และสิ่งที่ได้รับ

ขั้นเชื่อมโยง (วิริยะ)

- พังให้หมด จดให้มาก ปากต้องไว ใจต้องคิด (หัวใจบัณฑิต สุ จิ ปุ ลิ)

ขั้นฝึก (จิตตะ)

- มุ่งมั่น โดยฝึกฟังมากๆ ฝึกคิดมากๆ ฝึกถามมากๆ และฝึกเขียนมากๆ

ขั้นประยุกต์ (วิมังสา)

- พิจารณา ไตร่ตรอง แยกแยะ อธิบาย นำเสนอ และประยุกต์ใช้



การนิยามศัพท์ขั้นตอน/กระบวนการ จัดกิจกรรมการเรียนรู้พุทธวิธี

สืบค้น	หมายถึง สืบสาวราวเรื่อง, ค้นหาให้ได้เรื่อง
เชื่อมโยง	หมายถึง ทำให้ติดเป็นเนื้อเดียวกัน, ทำให้ประสานกัน
ฝึก	หมายถึง ทำ เช่นบอก, แสดง, หรือปฏิบัติ เพื่อให้เกิดความรู้ความเข้าใจจนเป็นหรือมีความชำนาญ
ประยุกต์	หมายถึง นำความรู้ในวิทยาการต่างๆ มาปรับใช้ให้เป็นประโยชน์

สารและมาตรฐานการเรียนรู้พระพุทธศาสนา (ธรรม พุทธประวัติ วินัย)

กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม



สาระที่ ๑ ศาสนา ศีลธรรม จริยธรรม

- มาตรฐาน ส ๑.๑ รู้ และเข้าใจประวัติ ความสำคัญ ศาสดา หลักธรรมของพระพุทธศาสนาหรือศาสนาที่ตนนับถือและศาสนาอื่น มีศรัทธาที่ถูกต้อง ยึดมั่น และปฏิบัติตามหลักธรรม เพื่ออยู่ร่วมกันอย่างสันติสุข
- มาตรฐาน ส ๑.๒ เข้าใจ ตระหนัก และปฏิบัติตนเป็นศาสนิกชนที่ดี และดำรงรักษาพระพุทธศาสนาหรือศาสนาที่ตนนับถือ

สาระและมาตรฐานการเรียนรู้ ที่ขอปรับและเพิ่มเป็น...

สาระที่ ๑ พระพุทธศาสนา

- มาตรฐาน ส ๑.๑ รู้ และเข้าใจประวัติ ความสำคัญ ศาสดา หลักธรรมของพระพุทธศาสนาและศาสนาอื่น มีศรัทธาที่ถูกต้อง ยึดมั่น และปฏิบัติตามหลักธรรม เพื่ออยู่ร่วมกันอย่างสันติสุข (ใช้เป็นมาตรฐานสาระการเรียนรู้ธรรม, ธรรมะธรรม)
- มาตรฐาน ส ๑.๒ เข้าใจ ตระหนัก และปฏิบัติตนเป็นพุทธศาสนิกชนที่ดี และดำรงรักษาพระพุทธศาสนา (ใช้เป็นมาตรฐานสาระการเรียนรู้พุทธประวัติ, ศาสนพิธี)
- มาตรฐาน ส ๑.๓ รู้ เข้าใจ และปฏิบัติตนตามหลักพระวินัยบัญญัติ และประกาศ กฎ ระเบียบ คำสั่งมหาเถรสมาคม และพระราชบัญญัติคณะสงฆ์ (ใช้เป็นมาตรฐานสาระการเรียนรู้วินัย, พระราชบัญญัติคณะสงฆ์)



ขอบข่ายเนื้อหาสาระการเรียนรู้พุทธประวัติ

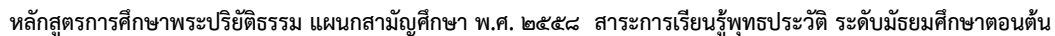
ในการจัดทำหลักสูตรการศึกษาพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา ระดับมัธยมศึกษาตอนต้นและตอนปลาย

สารการเรียนรู้พุทธประวัติ, ศาสนพิธี

รหัส ม.๑ ส๒๑๒๒๑, ส๒๑๒๒๒ ม.๒ ส๒๒๒๒๒๓, ส๒๒๒๒๒๔ ม.๓ ส๒๓๒๒๒๕, ส๒๓๒๒๒๖

รหัส ม.๔ ส๒๑๒๒๒๑, ส๒๑๒๒๒๒ ม.๕ ส๒๒๒๒๒๓, ส๒๒๒๒๒๔ ม.๖ ส๒๓๒๒๒๕, ส๒๓๒๒๒๖

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑	ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๒	ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๓	ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๔	ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๕	ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๖
เนื้อหาหนักธรรมชั้นตรี		เนื้อหาหนักธรรมชั้นโท		เนื้อหาหนักธรรมชั้นเอก	
ศึกษาพุทธประวัติ และ ศาสนาพิธี ดังนี้ ----- บทที่ ๑ ชมพุทวิปและ ประชาชน - อาณาจักรต่างๆ - วรณะ ๔ - ความคิดเห็น - ลัทธิพื้นเมือง - สรุบชื่อแคว้นและชื่อ เมืองหลวงในครั้งพุทธกาล บทที่ ๒ สักกชนบทและ ศากยวงศ์ - วิธีการปกครอง - ศากยวงศ์	ศึกษาพุทธประวัติ และ ศาสนาพิธี ดังนี้ ----- บทที่ ๗ ส่งพระสาวกไป ประกาศพระศาสนา - ยสกุลบุตรออกบวช - บิดามารดาออกติดตาม - ยสกุลบุตรสำเร็จเป็น พระอรหันต์ - อุบาสิกาคู่แรก - สหายพระยสะ - ประทานอุปสมบท ไตรสรณคมน์ - โปรดภักทวักคีย์ - โปรดชฎิลสามพี่น้อง	ศึกษาอนุพุทธประวัติในส่วน ประวัติของพระมหาสาวกผู้ ได้รับเอตทัคคะ ๔๑ องค์ และ ศาสนาพิธี ดังนี้ ----- - พระอัญญาโกณฑัญญะ - พระสารีบุตรเถระ - พระโมคคัลลานเถระ - พระมหากัสสปเถระ - พระอนุรุทธเถระ - พระภัททิยเถระ - พระลุลูณภูภักทียเถระ - พระปิณโฑลภารทวาชเถระ - พระปุลณณมานีนัยบุตร เถระ	ศึกษาอนุพุทธประวัติในส่วน ประวัติของพระมหาสาวกผู้ ไม่ได้รับเอตทัคคะ ๓๙ องค์ และศาสนาพิธี ดังนี้ ----- - พระวัปปเถระ - พระภัททิยเถระ - พระมหานามเถระ - พระอัสสชิเถระ - พระยสเถระ - พระวิมลเถระ - พระสุพาหุเถระ - พระปุลณณชิเถระ - พระควัมปติเถระ - พระนทิกัสสปเถระ	ศึกษาพุทธาอนุพุทธประวัติใน ส่วนของปริเฉทที่ ๑-๘ ดังนี้ ----- ปริเฉทที่ ๑ ว่าด้วยชมพุทวิป - การนับถือศาสนา - การตั้งศากยวงศ์และ โกถียวงศ์ - เจ้าชายสุทโธทนะทรงอภิเษก สมรส - พระโพธิสัตว์จุติลงสู่ พระครรภ์ของพระมารดา - ปัญจโกลาห - ปัญจบุพพนิมิต - ปัญจมหาวិโลกณะ - พระนางสิริมหามายาทรง	ศึกษาพุทธาอนุพุทธประวัติใน ส่วนของปริเฉทที่ ๙-๑๓ ดังนี้ ----- ปริเฉทที่ ๙ ว่าด้วยการประทาน ญัตติจตุตถกรรมวาจา อุปสัมปทา - ราชะพรหมณ์อุปสมบท - พระปุลณณมานีนัยบุตร ปริเฉทที่ ๑๐ ว่าด้วยการเสด็จ กรุงกบิลพัสดุ์ - กาฬทายีอำมาตย์บรรลุ อรหัตผล - ฝนโบกขรพรรษตก - พระเจ้าสุทโธทนะบรรลุ โสดาปัตติผล



ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑	ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๒	ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๓	ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๔	ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๕	ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๖
เนื้อหาบทธรรมชั้นตรี		เนื้อหาบทธรรมชั้นโท		เนื้อหาบทธรรมชั้นเอก	
บทที่ ๓ พระศาสดาประสูติ - เหตุที่ประสูติที่ลุมพินีวัน - อภินิหารของพระมหาบุรุษ - อสิตดาบสเข้าเฝ้า - ขนานพระนาม - พระมารดาทิวังคต - ได้ปฐมฌานในวันแรกนาขวัญ - ศึกษาศิลปวิทยา - อภิเษกสมรส - พระประยูรญาติ บทที่ ๔ เสด็จออกบรรพชา - ปัญจวัคคีย์ออกบวช บทที่ ๕ ตรัสรู้ - ทรงศึกษาลัทธิของสองดาบส - ทรงบำเพ็ญทุกกรกิริยา - อุปมา ๓ ข้อ - ปัญจวัคคีย์หลีกหนี - ตรัสรู้ - เหตุการณ์จวนจะตรัสรู้ - ทรงชนะพญามาร ปฐมโพธิกาล บทที่ ๖ ปฐมเทศนาและปฐม	บทที่ ๘ เสด็จกรุงราชคฤห์ แคว้นมคธ - โปรดพระเจ้าพิมพิสาร - ความปรารถนาของพระเจ้าพิมพิสาร ๕ ประการ - พระอัครสาวกออกบวช มัชฌิมโพธิกาล บทที่ ๙ ทรงบำเพ็ญพุทธกิจ ในมคธชนบท - ประทานอุปสมบทแก่พระมหากัสสปะ - มหาจาตุรงคสันนิบาต - ทรงอนุญาตเสนาสนะ - ทรงแสดงวิธีทำปุปพเปตพลี - ทรงมอบให้สงฆ์เป็นใหญ่ในการให้อุปสมบท - โปรดสังคาลมานพ - มูลเหตุทำเทวตพลี บทที่ ๑๐ เสด็จสักกชนบท - เสด็จจนครกบิลพัสดุ์ - ทรงแสดงพุทธปาฏิหาริย์ - โปรดพุทธบิดา - โปรดพระนางพิมพา	- พระมหากัจจายนเถระ - พระจุฬปันถกเถระ - พระมหาปันถกเถระ - พระสุภูติเถระ - พระขทิวรณิยเรวตเถระ - พระกังขาเรวตเถระ - พระโสณโกฬิวิสเถระ - พระโสณกุฏิกัณณเถระ - พระสีวลีเถระ - พระวักกสิเถระ - พระราหุลเถระ - พระวัชชีบาลเถระ - พระโกณฑธานเถระ - พระวังคีสเถระ - พระอุปเสนเถระ - พระทัฬหฬลบุตรเถระ - พระปิลินทวัจฉเถระ - พระพาหิยทวารุจิรียเถระ - พระกุมารกัสสปเถระ - พระมหาโกฏฐิตเถระ - พระอนันทเถระ - พระอรุเวลากัสสปเถระ - พระกาฬุทายีเถระ - พระพากุลเถระ	- พระคยาภัสสปเถระ - พระอชิตเถระ - พระติสสเมตเตยยเถระ - พระปุลณเถระ - พระเมตตคุเถระ - พระโธตถเถระ - พระอุปสีวเถระ - พระนันทเถระ - พระเหมกเถระ - พระโตทยเถระ - พระกัปปเถระ - พระชตุกัณณิเถระ - พระภัทราวุธเถระ - พระอุทยเถระ - พระโปสาลเถระ - พระโมฆราชเถระ - พระปิงคิยเถระ - พระภคเถระ - พระกิมฬิเถระ - พระมหาอุทายีเถระ - พระอุปวณเถระ - พระเมฆิยเถระ - พระนาคิตเถระ - พระจุณทเถระ	- สุบินนิมิต - พระโพธิสัตว์ประสูติ - สหชาติ ๗ - อสิตดาบสเข้าเฝ้า - ทำนายพระลักษณะและขนานพระนาม - พระนางสิริมหามายาทิวังคต - ทรงบรรลุปฐมฌาน - ทรงอภิเษกสมรส ปริเฉทที่ ๒ ว่าด้วยการเสด็จออกบรรพชาและตรัสรู้ - เทวทูต - ราหุลกุมารประสูติ - ทอดพระเนตรพระราหุลกุมาร - เสด็จออกบรรพชา - พระเจ้าพิมพิสารตรัสขอปฏิญญา - ทรงศึกษาในสำนักดาบส - การบำเพ็ญทุกกรกิริยา - การตรัสรู้ ปริเฉทที่ ๓ ว่าด้วยการเสวยวิมุตติสุข - สัตตมหาสถาน - พรหมอาราธนา	- โปรดพระนางมหาปชาบดี - พระเจ้าสุทโธทนะบรรลุนาคามีผล - โปรดพระนางพิมพา - นันทกุมารอุปสมบท - ราหุลกุมารบรรพชา ปริเฉทที่ ๑๑ ว่าด้วยพระราชมารแห่งศากยวงศ์ออกผนวช - พระราชกุมารแห่งศากยวงศ์ออกผนวช - พระเทวทัตทำอนันตริยกรรม - แผนลอบปลงพระชนม์ - พระเทวทัตถูกธรณีสูบ ปริเฉทที่ ๑๒ ว่าด้วยพระโสณโกฬิวิสและพระวัชชีบาล - ประวัติพระโสณโกฬิวิส - ประวัติพระวัชชีบาลเถระ ปริเฉทที่ ๑๓ ว่าด้วยการโปรดพระพุทธบิดา พระพุทธมารดา และเสด็จดับขันธปรินิพพาน - โปรดพระเจ้าสุทโธทนะมหาราช - พระเจ้าสุทโธทนะบรรลุนาคามีผล - พระเจ้าสุทโธทนะบรรลุนาคามีผล



ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑	ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๒	ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๓	ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๔	ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๕	ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๖
เนื้อหาหนักธรรมชั้นตรี		เนื้อหาหนักธรรมชั้นโท		เนื้อหาหนักธรรมชั้นเอก	
สาวก - บุคคลที่เปรียบด้วยดอกบัว ๔ เหล่า - โปรดปัญจวัคคีย์ - ทรงแสดงปฐมเทศนา - ปฐมสาวก - ทรงแสดงอนัตตลักขณสูตร ศึกษาศาสนพิธี ดังนี้ - เหตุเกิดศาสนพิธี - ประเภทของศาสนพิธี หมวดที่ ๑ กุศลพิธี ๑. พิธีแสดงตนเป็นพุทธมามกะ - เหตุผลและโอกาสในการแสดงตนเป็นพุทธมามกะ - ระเบียบพิธีในการแสดงตนเป็นพุทธมามกะ ๒. พิธีรักษาอุโบสถศีล - อุโบสถของคฤหัสถ์มี ๒ อย่าง - คำสมาทานอุโบสถศีล ๓. พิธีเวียนเทียนในวันสำคัญทางพระพุทธศาสนา	- ราहुกุมารบรรพชา บทที่ ๑๑ เสด็จโกศลงชนบท - อนาคตปิณฑิกเศรษฐีสร้างเชตวันมหาวิหาร ปัจฉิมโพธิกาล บทที่ ๑๒ ทรงปลงอายุสังขาร - เหตุแผ่นดินไหว ๘ ประการ - สถานที่ทรงทำนิมิตโอกาส ๑๖ ตำบล - ประทานพระโอวาทแก่พระภิกษุสงฆ์ - ทรงพระประสูติ - ตรัสถึงทานนายจุนทะ - เสด็จกรุงกุสินารา - ทรงปรารภสักการบูชา - ทรงแสดงความเป็นไปแห่งเทวดา - สังเวชนียสถาน ๔ ตำบล - อาการที่ภิกษุจะพึงปฏิบัติในสตรี - วิธีปฏิบัติในพระพุทธสรีระ - ฎปารบุคคล ๔ - ประทานโอวาทแก่พระอานนท์	- พระโสภิตเถระ - พระอุบาลีเถระ - พระนันทเถระ - พระนันทเถระ - พระมหากัปปินเถระ - พระสาครเถระ - พระราธเถระ - พระโมฆราชเถระ ศึกษาศาสนพิธี ดังนี้ หมวดที่ ๑ กุศลพิธี - พิธีเข้าพรรษา - พิธีถือบิณฑบาต - พิธีทำสมาธิเจริญกรรมฐาน - พิธีทำวัตรสวดมนต์ - พิธีกรรมวันธรรมสวนะ - พิธีทำสังฆอุโบสถ - พิธีออกพรรษา หมวดที่ ๒ บุญพิธี - พิธีทำบุญตักบาตรเทโวโรหณะ - พิธีเจริญพระพุทธมนต์ - พิธีสวดพระพุทธมนต์ - พิธีสวดพระอภิธรรม - พิธีสวดมติกา	- พระยโสธรเถระ - พระเสลเถระ - พระมหาปรินตปเถระ (พระปุนณเถระ) - พระสภียเถระ - พระนาลกเถระ - พระองค์ลิมลเถระ ศึกษาศาสนพิธี ดังนี้ หมวดที่ ๓ ทานพิธี - พิธีถวายสังฆทาน - พิธีถวายสลากภัต - พิธีตักบาตรข้าวสาร - พิธีตักบาตรน้ำผึ้ง - พิธีถวายเสนาสนะกุฏิ วิหาร - พิธีถวายศาลาโรงธรรม - พิธีถวายผ้าสัสติกสาฎก - พิธีถวายผ้าจำนำพรรษา - พิธีถวายผ้าอสังเกจิ๋ว - พิธีทอดผ้าป่า - พิธีถวายผ้ากฐิน - พิธีถวายรูปเทียนดอกไม้ - พิธีลอยกระทง - พิธีถวายธงเพื่อบูชา - พิธีถวายเวจกุฎี	- อายุสังขารอาชิตฐาน - แสดงอัมมจักกัปปวัตตนสูตร ปริเฉทที่ ๔ ว่าด้วยการประทานเอหิภิกขุอุปสัมปทา - ปัญจวัคคีย์อุปสมบท - ทรงแสดงอนัตตลักขณสูตร - ยสกุลบบุตรอุปสมบท - อุบาสกคนแรกในพระพุทธศาสนา - อุบาสิกาคู่แรกในพระพุทธศาสนา - สหายของพระยสะออกบวช ปริเฉทที่ ๕ ว่าด้วยการประกาศพระศาสนา - ส่งพระสาวกไปประกาศพระพุทธศาสนา - โปรดภททวัคคีย์ - โปรดขวัณณสามพี่น้อง - พระเจ้าพิมพิสารบรรลุนิโรธจิต ปริเฉทที่ ๖ ว่าด้วยพระอัครสาวก - ประวัติพระสารีบุตรเถระ - ประวัติพระโมคคัลลานเถระ	- พระพุทธบิดานิพพาน - การถวายพระเพลิงพระบรมศพพระเจ้าสุทโธทนะ - พระนางมหาปชาบดีผวชนเป็นภิกษุณี - ครุธรรม ๘ - พระนางพิมพาผวชนเป็นภิกษุณี - ยมกปาฏิหาริย์ - นิครนถ์นาฏบุตรเหาะไม่ขึ้น - พระปิณฑิลการทวาชะเหาะไปเอาบาตร - พวกเดียเรียดทำสำแดงฤทธิ์ - ทรงแสดงยมกปาฏิหาริย์ - โปรดพระพุทธมารดา - พระพุทธองค์เสด็จจากดาวดึงส์ เหตุการณ์ก่อนพุทธปรินิพพาน - ทรงปรารภชาธรรม - ทรงปลงอายุสังขาร - บิณฑบาตครั้งสุดท้าย - สังเวชนียสถาน ๔ - สาวกองค์สุดท้าย - เสด็จดับขันธปรินิพพาน



ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑	ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๒	ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๓	ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๔	ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๕	ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๖
เนื้อหาหนักธรรมชั้นตรี		เนื้อหาหนักธรรมชั้นโท		เนื้อหาหนักธรรมชั้นเอก	
หมวดที่ ๒ บุญพิธี - การประกอบพิธีทำบุญงานมงคล - วิธีการจัดและถวายข้าวบูชาพระพุทธ - การประกอบพิธีทำบุญงานอวมงคล	- ตรัสสรรเสริญพระอานนท์ - ตรัสเรื่องเมืองกุสินารา - ตรัสให้แจ้งข่าวการปรินิพพานแก่ภิกษุศรัทธีย - โปรดสุภทัตปริพาชก - ประทานโอวาทแก่ภิกษุสงฆ์ - ปัจฉิมโอวาท - ปรินิพพาน - ผู้แสดงสังเวคกถา อปรกาล บทที่ ๑๓ ถวายพระเพลิงพุทธสรีระ - แบ่งพระบรมสารีริกธาตุ - ประเพณีแห่งพระสถูปเจดีย์ - การทำสังคายนา ศึกษาศาสนพิธี หมวดที่ ๓ ทานพิธี - ทานแบ่งตามกาลเวลาที่ถวายมี ๒ อย่าง - การถวายทาน ๒ อย่าง - คำถวายสังฆทาน (ประเภททั่วไป) - คำถวายสังฆทาน (ประเภทมตกภัต อุทิศผู้ตาย)	- พิธีสวดแจ้ง - พิธีสวดถวายพรพระ - พิธีอนุโมทนากรรมต่างๆ - พิธีแสดงพระธรรมเทศนา	- พิธีถวายสะพาน - พิธีถวายปราสาทผึ้ง - พิธีถวายโรงอุโบสถ - พิธีถวายยานพาหนะ - พิธีถวายคัมภีร์พระไตรปิฎก - พิธีถวายคัมภีร์พระธรรม หมวดที่ ๔ ปกิณกะ - วิธีสวดมนต์ไหว้พระของนักเรียน - วิธีไหว้ครูของนักเรียน - วิธีจับค่ายสายสัญญาณ - วิธีบังสุกุลเป็น - วิธีบอกศักราช	ปริเฉทที่ ๗ พระมหากัสสปะและพระมหากัจจายนะ - ประวัติพระมหากัสสปเถระ - ประวัติพระมหากัจจายนเถระ ปริเฉทที่ ๘ ว่าด้วยการโปรดมาณพ ๑๖ คน - ประวัติมาณพ ๑๖ คน - ตำแหน่งเอตทัคคะ - คำถามและวิสัชนาในโสฬสมานพปัญหา	- อัญเชิญพระบรมศพออกจากพระนคร - ถวายพระเพลิงพระบรมศพ - แบ่งพระบรมสารีริกธาตุ - สัมมาสัมพุทธเจดีย์ เหตุการณ์หลังพุทธปรินิพพาน - การสังคายนาพระธรรมวินัย - ความเป็นมาของการสังคายนา - สังคายนาครั้งที่ ๑ - สังคายนาครั้งที่ ๒ - สังคายนาครั้งที่ ๓ - การส่งสมณทูตไปประกาศพระศาสนา - อันตรธาน



ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑	ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๒	ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๓	ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๔	ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๕	ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๖
เนื้อหาบทธรรมชั้นตรี		เนื้อหาบทธรรมชั้นโท		เนื้อหาบทธรรมชั้นเอก	
	หมวดที่ ๔ ปกิณณกพิธี ๑. วิธีแสดงความเคารพ ๒. วิธีประเคนของพระ ๓. วิธีทำหนังสืออาราธนาและ ทำใบพิจารณาถวายปัจจัย - ตัวอย่างฎีกาอาราธนา - ตัวอย่างใบพิจารณาถวาย จตุปัจจัย ๔. วิธีอาราธนาศีล อาราธนา พระปริตร และอาราธนา ธรรม - วิธีอาราธนา - หลักการอาราธนา - คำอาราธนาศีล ๕ - คำอาราธนาพระปริตร - คำอาราธนาธรรม ๕. วิธีกรวดน้ำ - คำกรวดน้ำแบบสั้น				



คำสั่งสำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ

ที่ ๗๘๔ / ๒๕๕๘

เรื่อง แต่งตั้งคณะทำงานยกร่างหลักสูตรการศึกษาพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา

กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาบาลีและวิชาพระพุทธศาสนา

โดยที่กระทรวงศึกษาธิการได้ประกาศใช้หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. ๒๕๕๑ เพื่อให้สถานศึกษาทุกสังกัดที่จัดการศึกษาขั้นพื้นฐานนำไปใช้เป็นกรอบและทิศทางในการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา และการจัดการเรียนการสอน เพื่อพัฒนาเด็กและเยาวชนไทยทุกคนได้มีความรู้ความสามารถและคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามมาตรฐานการเรียนรู้ และตัวชี้วัดกลุ่มสาระการเรียนรู้ต่างๆ ที่กำหนดไว้ในหลักสูตร

ดังนั้น เพื่อให้โรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา ได้มีแนวการจัดการเรียนการสอน หลักสูตรการศึกษาพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา สารการเรียนรู้ภาษาบาลีและวิชาพระพุทธศาสนาทั้งระดับมัธยมศึกษาตอนต้นและระดับมัธยมศึกษาตอนปลายให้เป็นไปในทิศทางเดียวกัน ตามมาตรฐานของหลักสูตรและสอดคล้องกับหลักการที่ประกาศไว้ในหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. ๒๕๕๑ จึงแต่งตั้งคณะทำงานยกร่างหลักสูตรการศึกษาพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาบาลีและวิชาพระพุทธศาสนา โดยมีองค์ประกอบและหน้าที่ ดังนี้

- | | |
|--|----------------|
| ๑. พระราชวรมนู | ที่ปรึกษา |
| ๒. พระราชวัชรภรณ์ | ที่ปรึกษา |
| ประธานกลุ่มโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา กลุ่มที่ ๓ | |
| ๓. พระครูสุนทรพิมลศีล | ที่ปรึกษา |
| ประธานกลุ่มโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา กลุ่มที่ ๕ | |
| ๔. พระครูปริยัติวิราภรณ์ | ที่ปรึกษา |
| ประธานกลุ่มโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา กลุ่มที่ ๙ | |
| ๕. พระครูสุวรรณสรานุกิจ | ที่ปรึกษา |
| ประธานกลุ่มโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา กลุ่มที่ ๑๐ | |
| ๖. ผู้อำนวยการสำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ | ที่ปรึกษา |
| ๗. รองผู้อำนวยการสำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ | ประธานคณะทำงาน |
| (นายชยพล พงษ์สีดา) | |



- | | |
|---|-------------------------------|
| ๘. ผู้อำนวยการกองพุทธศาสนศึกษา | รองประธานคณะกรรมการ |
| ๙. พระมหาอินสอน คุณวุฒิโธ | คณะกรรมการ |
| ๑๐. พระมหาสมเกียรติ สิริอรุโณ | คณะกรรมการ |
| ๑๑. พระมหาธีรวัฒน์ อีรวทมนเมธี, ดร. | คณะกรรมการ |
| ๑๒. พระปลัดณรงค์ธรรม กตธมโม | คณะกรรมการ |
| | /๑๓. นายบุญเชิด... |
| ๑๓. นายบุญเชิด กิตติธรากร | คณะกรรมการ |
| ผู้อำนวยการสำนักงานพระพุทธศาสนาจังหวัดนนทบุรี | |
| ๑๔. นายประดับ โพธิกาญจนวัตร | คณะกรรมการ |
| ผู้อำนวยการสำนักงานพระพุทธศาสนาจังหวัดสมุทรสงคราม | คณะกรรมการ |
| ๑๕. ผู้อำนวยการกลุ่มการศึกษาพระปริยัติธรรม แผนกธรรม บาลี | คณะกรรมการ |
| ๑๖. ผู้อำนวยการกลุ่มการศึกษาพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา | คณะกรรมการและเลขานุการ |
| ๑๗. นางพรเพ็ญ กิตติธรากร | คณะกรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ |
| ๑๘. นายเดชา ละลีย์ | คณะกรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ |
| ๑๙. นายเกรียงไกร ทองแจ้น | คณะกรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ |
| ๒๐. นายชำนาญศิลป์ ก้อนแสนไชย | คณะกรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ |
| ๒๑. นายวัฒนา ขำทอง | คณะกรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ |

ให้คณะกรรมการฯ มีหน้าที่ประชุมพิจารณาศึกษาวิเคราะห์ จัดทำร่างหลักสูตรการศึกษาพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาบาลีและวิชาพระพุทธศาสนา ให้สอดคล้องกับบริบทของการจัดการศึกษาพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา และดำเนินการจัดพิมพ์หลักสูตรการศึกษาพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาบาลีและวิชาพระพุทธศาสนา เผยแพร่แก่ผู้เกี่ยวข้องให้แล้วเสร็จในปีการศึกษา ๒๕๕๘

ทั้งนี้ ตั้งแต่บัดนี้เป็นต้นไป

สั่ง ณ วันที่ ๒๓ กันยายน พ.ศ. ๒๕๕๘

(นายพนม ศรีศิลป์)

ผู้อำนวยการสำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ